

ANUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Muncă neobosită

După trei luni dela înființarea Ministerului
Economiei Naționale

Turbura situație politică internațională are din
senorocire un corolar tot atât de neliniștitor: si-
tuația economică mondială.

Impotriva acestei stări generale de depresiune
se caută cu înfrigurare mijloacele de îndreptare.

Toată lumea se înarmează, toate țările își reor-
ganizează economia națională, pentru a se stăvili
ursul crizei.

La această întrecere de sfortări, s'a alăturat
și țara noastră.

În acest scop a fost creat acum trei luni mi-
nisterul Economiei Naționale, pus sub conducerea
d-lui Mitiță Constantinescu, guvernatorul Băncii
Naționale.

Luând frânele acestui stat de însemnat depar-
tament, conducătorul lui s'a găsit într-o situație cu
atât mai grea, cu cât criza economică venea la noi
imediat, aproape fără tranziție — după o epocă în
care ritmul general al afacerilor interne și al co-
merțului exterior fusese dintre cele mai mai viabile.

Având viziunea tuturor greutăților cari îm-
pedică buna dezvoltare a vieții noastre economice,
conducătorul ministerului Economiei Naționale nu
și l-a ascuns și nu le-a ascuns nici opiniei publi-
ce. De aceea atacul a fost dat în multiple direcțiuni,
fie pentru curmarea relelor — acțiune de îndreptare
— fie pentru crearea de noi posibilități de activi-
tate, — acțiune de dezvoltare a economiei naționale.

Simpla enumerare a câtorva din măsurile luate
dela crearea ministerului Economiei Naționale, do-
vedește munca neobosită ce se desfășoară la acest
departament sub impulsul continuu al d-lui Miti-
ță Constantinescu.

În lupta pornită împotriva crizei și pentru în-
suflețirea vieții noastre economice, conducătorul de-
partamentului Economiei Naționale, a lăsat de
oparte abstracțiunile statistice și a privit fenomenele
economice ca realități cari trebuiesc tratate ca
atare.

În acest scop a venit dela început cu măsuri
practice.

De pildă, pentru încurajarea exportului petro-
lier a pus la dispoziția petroliștilor o cotă liberă
de devize, care este proporțională cu mărimea ex-
portului făcut.

Pentru încurajarea exportului forestier a acordat
prime.

Ca să stimuleze producția a hotărât — cu con-
cursul Băncii Naționale — darea de credit eficient și
imediat pentru fabricarea produselor industriale
destinate exportului. Această acțiune tinde la cre-
area de noi fabrici, centre de muncă, de folosire a
energiiilor și a spiritului de inventivitate și la cău-
tarea de noi debușee în străinătate.

Dintre măsurile luate pentru însuflețirea vie-
ții noastre economice, se desprind unele cu înfă-
țișări excepționale.

Așa sunt de pildă cele luate pentru refacerea
creditului prin legile pentru desființarea concor-
datului preventiv și pentru reducerea dobânzilor.

Apoi reforma cooperăției, care — precum se
vede din o serie de declarații — a fost caracte-
rizată de fruntășii vieții noastre economice ca
epocală.

Și deasemenea deosebit de însemnată a fost rea-
lizarea unității de comandament în conducerea co-
merțului nostru exterior.

În ultimele zile Ministerul Economiei Naționale
a luat inițiativa de a descătușa într-o largă mă-
sură comerțul de devize, prin instaurarea unui nou
regim de valorificare a produselor agricole.

Tot dela ministerul economiei naționale s'a

Ministeri intezkedes az állampolgárság nélkül maradt tanoncok szerzödtetéséről

Egyesek szerződését jóváhagyták, másokat az állampolgárság megszerzésére utasították.

A kisebbségi ifjuság egy jelentős része tö-
rekszik az ipari szakmák elsajátítása felé. Szá-
mos esetben azonban a tanoncszerződés megkötése
nehézségekbe ütközik, mert a tanoncjelöltnek,
illetve apjának nincs meg az állampolgársága.
Számosan vannak még ma is olyanok, akiknek —
bár minden joguk meg lett volna — még mindig
nem sikerült az állampolgárságot megszerezniük.
Gyakori az olyan eset, hogy az érdekelt a maga
hanyagsága miatt maradt ki az állampolgársági
névjegyzékből, előfordult azonban az is, hogy éppen
az állampolgársági összeírás idején költözött el
egyik városból a másikba, az összeírásnál nem
jelentkezett és így leszármazottaival együtt román
állampolgárság nélkül maradt, más állampolgársággal
pedig nem rendelkezik. Ezek az állampolgárság
nélküli ifjak a legkétségbeesettebb helyzetben
vannak, mert az ipartörvény értelmében ınasok
nak csak azok alkalmazhatók, akik román áll-
ampolgársággal rendelkeznek.

A törvénynek ezt a szigorúságát kívánta
enyhíteni a végrehajtási utasítás, amely módot
ad arra, hogy miniszteri engedéllyel az ilyen
ifjakat is szerződtesse ınasokként. A végre-
hajtási utasítás eredeti tervezete erre vonatko-
zóan a következőket tartalmazta:

„Azok, akik kimaradtak az állampolgársági
névjegyzékből és ennek következtében nem
tudják felmutatni az állampolgársági bizonyít-
ványt, abban az esetben szerződteshetők ta-
noncoknak, ha igazolják, hogy mindazoknak a
feltételeknek megfelelnek vagy megfeleltek, a
melyek az állampolgársági névjegyzékbe való
beíráshoz szükségesek és kérték a névjegyzék-
be való utólagos bejegyzésüket. Abban az eset-
ben, ha ezt nem kérték, meg kell indokolniuk,
hogy miért mulasztották el.

Akár kérvényezték, akár nem az utólagos
beírást, mellékelniök kell a rendőri hatóságok
igazolását is arról, hogy nem kérték idegen áll-
ampártfogását és nem állottak idegen állam
fennhatósága alatt.”

Nyilván sajtóhiba következtében a fenti
szöveg első bekezdése kimaradt a végleges vég-
rehajtási utasításból. Mivel azonban ez nyilván-
valóan tévedésből történt, az illetékes ható-
ságok a tervezet szövegét vették alapul, vagyis
az állampolgárság nélküli jelentkezőktől a fenti
iratokat kérték és azokat felterjesztették a
munkügyi miniszteriumba, hogy engedélyezze a
tanoncszerződés meghosszabbítását.

pornit lupta împotriva scumpetei, se organizează
reforma burselor de mărfuri, a oboarelor, a tăr-
gurilor de cereale și vite, a pieților și a rampelor.
Sunt în studiu măsurile pentru organizarea arbitra-
jului comercial, pentru înființarea și organizarea
caselor de asistență a comercianților și industria-
șilor, pentru unificarea și perfecționarea regimuri-
lor mărcilor de fabrică și de comerț, pentru repri-
marea concurenței neleale, pentru stabilirea unui
statut legal al comerciantului, într'un cuvânt, toate
problemele mai mari și mai mici, ale vieții noastre

Az aradi munkafelügyelőre több ilyen
ügyben már megérkezett a minisztériumból a
válasz. A minisztérium az ügyek egy részében
hozzájárult a tanoncszerződés megkötéséhez,
vagyis módot adott arra, hogy az önhibájukon
kívül állampolgárság nélkül maradt ifjak ke-
nyérkereső szakmát tanuljanak ki. Az ügyek
más részében azonban a minisztérium arra uta-
sította a kérvényezőket, hogy járjanak el az
állampolgársági felülvizsgálatról szóló törvény
alapján és az abban foglalt intézkedéseknek
megfelelően kérvényezzék az állampolgárságot.
Ez a törvény ugyanis nem csak kizárólag az
állampolgársági felülvizsgálattal, hanem az áll-
ampolgárság megszerzésének kérdésével is
foglalkozik és módot ad arra, hogy azok, akik
az állampolgársági névjegyzékből kimaradtak,
a járásbíróstól kérjék az állampolgárságot.
A minisztérium tehát az érdekelteket arra uta-
sította, hogy irataikat az állampolgárság meg-
szerzése végett nyújtsák be a járásbíróshoz.

Azok az érdekeltek, akik ilyen választ kap-
tak, most újabb kérvénnyel kívánnak a minis-
tériumhoz fordulni. Beadványukban rávilágítá-
nak arra, hogy az állampolgárság kérvényezé-
sének ügye a járásbírósigokon hosszabb ideig
húzódik el és így az érdekelt ifjak arra kény-
szerülnek, hogy mindaddig, amíg a járásbí-
rósig az állampolgárságot meg nem ítéli szá-
mukra, tétlenül maradjanak és szakmát ne ta-
nulhassanak. Ezért a minisztérium engedélyt
kérlik a tanoncszerződés megkötéséhez addig
is, amíg kérvényük ügye a járásbírósigon el-
intézés nem nyer.

A kérdés kedvező elintézése annál nagyobb
jelentőséggel bír, mert az állampolgársági bi-
zonyítvány, illetve a különleges miniszteri en-
gedély hiányában egész sereg kisebbségi ifja
előtt elzárva állanak a különböző ipari pályák.

Gépvásár-rovat az „Az Iparos”-ban

Olvasóink figyelmét külön felhívjuk lapunk
mai számának 16-ik oldalán megjelent „Gépvá-
sár” rovatunkra. Ez a rovat megkönnyíti a kis-
iparos számára a használt gépek vásárlását és
így egyrészt tájékozódást, másrészt pedig anya-
gi előnyöket biztosíthat számára.

economice sunt cercetate cu o deosebită stăruință
și atențiune.

Dar într-o acțiune de atât de vaste proporții
ca aceia întreprinsă de ministerul Economiei Na-
ționale, răstimpul dela înființarea lui e prea scurt,
pentru a cere astăzi ca totul să fie înfăptuit.

Trebuie însă să subliniem elogios — și să o
însemnăm ca pilduitoare — munca neobosită pe ca-
re d. ministru Mitiță Constantinescu o desfășoară,
fără o zi, fără un ceas de odihnă și pe care a is-
butit să o impună tuturor colaboratorilor săi.

Egy év múlva nyílik meg a világ legnagyobb kiállítása

A jövőt akarja bemutatni a newyorki világkiállítás

Egy év múlva, valószínűleg 1939. szeptemberben nyílik meg New Yorkban a földkeg legnagyobb és legmerészebb kiállítása. A földjén

venőt nemzet áll ki nemes versengésre,

megmutassák a világnak, mennyire hasznosak az emberi közösségnek a milyen he-foglalnak el a civilizációt szolgáló, külön-ő ipar és kultúra fejlődését biztosító tudományok terén.

Amit a huszadik század eddig technikában, tudományban, művészi izlésben elért, az itt összegyűjtve, a modern reklámtudomány minden vonal és fényhatásbeli fogásai kíséretében tárul majd az ámuló látogató elé. Sőt még ennél is több!

A JÖVŐT AKARJA BEMUTATNI NEWYORK

Az amerikai közvélemény a nem valami kitűnően sikerült párizsi világkiállítást a „mult próbálkozásának” tekinti. A legutóbbi és méreteiben annyira imponáló glasgowi angol kiállítást a „jelen keresztmetszetének” nevezte, s ez már egymagában is nagy elismerés volt a világ-részeket felölelő angol birodalom teljesítő képességéről.

E két világkiállítással ellentétben

a newyorkiak a jövőt akarják bemutatni.

Merész vállalkozás, de minden bizonnyal sikerül nekik. Arra törekednek, hogy

csak olyat mutassanak be, ami eddig még nem volt

s ami majd döntő módon hat a mindennapi élet következő évtizedre.

A kiállítás egyik szervezője a nagy program ismertetése közben e néhány szóval érzékeltette a rendezőség álmát.

—Végtelenül boldogok lennénk, ha olyasmi kerülné nálunk kiállításra először — mielőtt még azt bárki is látta volna —, mint

a merőlegesen fel- és leszállni tudó, kis, családi repülőgép, a zsebben hordható dróttalan telefon, a tökéletes televízió, a tudóvész elleni szarum s ha egyáltalán van ilyen: a rákbetegség kórokozója s annak megfelelő ellenszere.

Ilyesmik a mi álmaink netovábbjai.

— De bizonnyal ezer- és ezerszámra érkeznek majd olyan találmányok, amikre nem is gondolunk s közülük kettő-három határmegyét jelent majd az emberi társadalom fejlődésében. Például az ezerszázalékos biztos léghárítókészülék visszaadná az emberiség nyugalmát és milliárdos tőkéket felemészítő vakondépítkezések helyett új utakat, egészségügyi intézményeket és napos, kertes lakóházakat lehetne ezerszámra emelni...

Tehát Newyork egy év múlva be akarja mutatni, hogy a következő évtizedeken milyen irányban fejlődik az élet útjében. Azt akarják elérni, hogy aki ezt a méreteiben és célkitűzésében páratlanul merész kiállítást nem látta, — az lemarad a kényérért, a kényelmesebb és biztonságosabb életért folyó versenyfutásban.

AMERIKÁT KÖZELEBB HOZZAK A KONTINENSHEZ

Közel

ezernyolcszáz katasztrális hold területen már meg is kezdtek az alapozó munkálatokat.

Newyorktól autóval negyven percnyire fekvő Flushing Meadows-ban jelölték ki a „történelem legnagyobb beszámolójának” helyét. Bizonny ez elég messze van. Azonban, aki a helyi viszonyokkal ismerős, az cseppet sem csodálkozik ezen a távolságon. Ugyanis Newyork területén ilyen összefüggő, szabad helyet lehet-

lenség találni s ha elméletben akadna is, csillagászati számokat kérnének érte használati díjként — persze dollárokból.

Azonban nem kell féltetni az amerikaiakat. Máris hatalmas munka folyik, hogy

a látogatókat a földön, a levegőben és a föld alatt a leggyorsabban és a legkényelmesebben a helyszínre szállítsák.

Magán, a kiállítás területén, már is

tizenkétezer munkás dolgozik.

Egész hadsereg! S ez a szám a közelgő idő arányában csak növekedik.

Mr. Grover Whalen, a kiállítás elnöke most mutatta be a sajtónak a kiállítás kicsinyített mását.

A segesvári iparosgyűlés

Nem sikerült beléptetni a galatji Kisiparos Ligába a megjelent erdélyi iparosokat.

Az augusztus 28-ikára és 29-ikére most már másodszorra hirdetett segesvári iparosgyűlést több erdélyi városból is megjelent iparos jelenlétében sikerült megtartani. A gyűlés először megválasztotta az elnökséget: Rusu Vasile (Bucureşti), Bustya Béla (Marosvásárhely), Vegrea Ioan (Galatji), Ilés Dániel (Nagyvárad) és Marita Gheorghe (Arad) személyében, majd üdvözlő táviratot küldött Öfelsége II. Carol királynak és Ralea munkügyi miniszternek.

Az iparosgyűlés megtartását a galatji Kisiparos Liga kezdeményezésére néhány nagyváradi iparos propagálta Erdélyben azzal a céllal, hogy a galatji Liga égisze alatt egy szervezetbe tömörítse az ország kisiparosságait. Ezt az indítványt Schwartz Lajos nagyváradi kisiparos tolmácsolta, azonban Bustya Béla marosvásárhelyi építész visszautasította az indítványt és azt javasolta, hogy szervezkedjen az iparosság szindikátusokba, szakmák szerint és igyekezzen a meglévő szindikátusokat fejleszteni. Hosszu vita után a határozatot másnapra halasztották, amikor kisebb változtatással Bustya indítványát fogadták el azzal, hogy bizottságot alakítottak, amelynek célja a meglévő szervezetek ideiglenes képviselője volna és ennek a bizottságnak lenne feladata megkísérlni a kongresszustól legnagyobbbrészt távolmaradt iparosszervezeteket csatlakozásra rábírní, kivéve a Kisiparos Szövetséget, amely Samoilă Al. volt szenátor elnöke alatt működik és ame-

lyet a gyűlés eleve kizárt a csatlakozás lehetőségétől, mert ez a tekintélyes országos csoport, amely 1921. óta fennáll, megtiltotta tagjainak a segesvári gyűlésen való megjelenést. Mivel a gyűléstől amúgy is távolmaradt Erdély és a Regát számos tekintélyes szervezete és mivel a Kisiparos Szövetséget kizárták, a gyűlés nem érte el célját: az ország kisiparosságainak egységes frontba való tömörítését. A fent említett bizottságba a következőket választották: Rusu Vasile (Bucureşti), Bustya Béla (Marosvásárhely), Vegrea (Galatji), Pintér István (Nagyvárad), Ilés Dániel (Nagyvárad), Tulbure Ioachim (Arad), Süßmann János (Kolozevár), Kurkó Gyárfás (Brassó) és Luthe (Craiova).

A bizottság megválasztása után sor került az általánosan ismert iparos sérelmek feltárására. A gyűlés állást foglalt a kézműves kamarak létesítése, valamint a betegségyűző autónómiaja és az iparos nyugdíjpénztár mellett, majd pedig azt hangoztatta, hogy szükségesnek tartja azt, hogy a hatóságok minden iparost nemzetiségre való különbség nélkül egyenlő bánásmódban részesítsenek.

Iskolai harisnyák,

kézimunka fonalak:

Weisz és Benjamin

Bulevardul Regina Maria 8 szám

WANDERER kerékpárok, ILO kerékpármotorok, KAPSCH rádiók olcsó részletfizetésre is! Technica Universala A. MATYAS, ARAD, főpostával szemben.

Nagysikerű iparosünnepség Tordán

A nyár folyamán kiemelkedő és fontos társadalmi eseménye volt Tordának a férfi és női szobák, valamint a társiparágak szindikátusai által rendezett Tarkanap ünnepsége, amelyen több, mint ezren vettek részt. Az ünnepséget az elagott szak-társak javára rendezték és annak kivételes sikeréért főképpen Csorba Emmát, Izsák Emilnét, Tóth elnököt, Baciu Alexandrut, Méhes Albertet, Dan Ioant és Kurtyán Jánost illeti elismerés.

A különböző sátrakban: a kávéházban, a hi-

degbüffénél, a fagyalt- és tézfasátorban, a borozóban és sörözőben, a tombolánál, a kalotaszegi sá-tornál, az amerikai árverésnél, a bűvész-sátorban és a többi sátrakban már a kora délelőtti órákban megkezdődött az élet. Ugyancsak délelőtti volt a jól sikerült tekeverseny és a térszene, amelyet a városi fuvós-zenekar szolgáltatott. Délután egész sereg ötletes műsorozás szórakoztatta a közönséget, este pedig egyfelvonások, ének- és zenészművek előadásá-ra került a sor.

Figyelje lapunk 16. oldalán megjelent gépvásár-rovatunkat!

Országos jellegű műszaki testületet szerveznek

Az új alkotmány előírja, hogy a különféle foglalkozási ágak számára testületeket kell szervezni s ezért Mihail Ghelmegeanu közmun-ka- és közlekedésiügyi miniszter megtette a kezdeményező lépéseket egy országos műszaki tes-tület szervezése érdekében.

Az ország mérnöki, almérnöki és műszaki vezetői kara tekintélyes számot, mintegy tíz-ezret tesz ki.

Az építészeknek van már egy, a nemzene-velésiügyi minisztérium mellett működő tes-tületük. Ez a testület a mérnökök és műszaki ve-zetők kollégiumával alkotja majd a Romániai Technikusok Szövetségét, melyre az ország technikai ujjaépítése terén az új alkotmány szelleme által bevezetett időszakban igen nagy feladat vár.

Az ország műszaki elemeinek összpontosí-tására az ujjaépítés érdekében s az általános szövetség megalkotása, nagy reális és közérde-kű szolgálatot jelent a közügyek előmozdítása terén.

Ha a szervezet megalkotására vonatkozó munkálatokkal elkészülnek, külön törvényren-delet útján fogják megalkotni az összes mérnö-ki, almérnöki és műszaki vezetői kategóriákat, úgy az állami, mint a magánvállalkozásban al-kalmazottakat s készségük, szolgálatuk éve, valamint minőségük alapján osztályozva vesz-nek részt a szövetségben. Ilyen módon nem-csak hivatásuknál fogva betöltött állásukban, de munkaerejükben is megerősödnek a nevezett kategóriákhoz tartozók.

Miután a műszaki testületről szóló új tör-vény a testületbe olvasztja az állami és magán-mérnököket egyaránt, így nemcsak az érdekel-teknek, hanem a magánintézmények adminis-trációs szerveinek is nagy szolgálatot tesz.

Ami a közmunkákat vállaló mérnököket il-leti, ezeknek a vállalatoknak és vállalkozóknak munkarendjét külön rendelet törvény útján fog-ják szabályozni. Ugyancsak ez alkalommal fog-ják szabályozni kategóriák szerint a vállalatok működését.

A romániai technikusok szövetségének megszervezése mintaszerű lesz s a szervezet a rend, a hierarchia a tekintély és a fegyelem ott-honává válik.

A komolyság, munkaerő és jelentős mun-kaszolgáltatás képezik egy jól szervezett szövet-ség alapjait.

A reformkorszakát élő román társadalom számára a műszaki testület megszervezése új lendületet hoz a munkára és alkotásra.

Huszonháromezer új létesült Medgyesen.

„Scandia Română” cégelnevezés latt Med-gyesen új részvénytársaság létesült, 3 millió lei tőkével. Az új vállalat szálamigytártással, huszonháromezer és egyéb hűstermékek értékesí-tésével kíván foglalkozni.

Szigoru intézkedés 188 vállalat ellen, amelyek megszegték a román személyzet alkalmazásáról szóló törvényt.

A Hivatalos Lap 188 olyan vállalat névsor-át közli, amelyek megszegték a román sze-mélyzet alkalmazására vonatkozó törvény in-tézkedéseit. Ezen vállalatok miniszteri rend-elkezés értelmében nem vehetnek többé részt ár-lejtéseken.

A fodrászat és szépség- nemzetközi kiállítás.

Október 2-án nemzetközi fodrászkongresz-szus nyílik meg Kölnben, amelyen 27 ország képviselői jelennek meg. Ugyanakkor nyitják meg ünnepélyesen a „fodrászat és szépség” című második nemzetközi kiállítást. Külön ér-tekeztetést tartanak a hölgyfodrászok. Ezzel kap-csolatban divatkiállítás is lesz.

Fakongresszus lesz szeptember 15—17 kö-zött Brüsszelben, amelyen nem annyira a fa-kereskedelem világpiaci helyzetét, hanem a fa-feldolgozását, tehát az építő és egyéb ipari eset-ben való szerepét tanulmányozzák.

A borbélyok maguk döntenek el a vasárnapi nyitvatartás kérdését

A munkaügyi minisztériumtól állat érkezett, mely utasítja a munkaügyi felügyelőségeket, hogy minden borbélyhoz külön-külön kérdést intézzenek, nyitva akar-e tartani vasárnap, vagy sem. Mindenki szabadon választhat, hogy vasárnap nyitva tart-e és hétfőn délelőtt nem, vagy pedig betartja a vasárnapi munkaszünetet és hétfőn délelőtt tart nyitva. A vasárnap délelőtt nyitva tartani akaró borbély. és fodrászmesterekéről kimutatást készítenek és ellen-őrző közegek ezek szerint fogják ellenőrizni őket. Minden fodrász- és borbélymester köteles üzletében kifüggesztetni, hogy vasárnap nyitva tart-e vagy sem.

A betegsegélyző pénztárnak az országban harminckét intézete van

Érdekes kimutatás jelent meg a betegse-gélyzőpénztárak országos működéséről. A ki-mutatás szerint 1922 március 31-én a betegse-gélyzőpénztáraknak összesen 60 millió 789.366 lei alapjuk volt. Tíz évvel később ez az alap már 553.633.994 leire emelkedett. 1932-ben a kiadások így osztottak meg: Pénzsegélyek és gyógyszer, ellátás 233.051.032 lei, rokkantségé-lyek 15 millió 689.937 lei, nyugdíjak 197.942.414 lei, orvosi rendelők és gyógyszerárak megszer-vezése 106.959.485 lei, összesen 553 millió 633.904 lei. 1931—32 év folyamán 3 millió 225.000 esetben rendeltek a betegsegélyzők or-

vosai. 1937—38 év folyamán az orvosi rendelé-sek száma 6.576.000 esetre emelkedett. 85.306 tag pénzsegélyben részesült és 3666 esetben te-metkezési segélyt fizettek ki. A betegsegélyző-pénztárak jelenleg 1521 orvost alkalmaznak és 192 gyógyszerárt tartanak fen. Az orvosi és gyógyszerészeti személyzet létszáma 1170. A betegsegélyzőpénztárak költségvetése 1937—38 évben egymilliárd 64 millió lei volt. A betegse-gélyzőpénztárnak az országban harminckét in-tézete van. 1933-ban a lakosság 5.25 százaléka volt a betegsegélyzőpénztárnak tagja.

Szigoru hatósági intézkedések az egészségügyi ellenőrzések során

Temesvárott már több mint két hete folyik az egészségügyi ellenőrzés, amely körülbelül szeptember közepén befejeződik. Az ellenőrzést a városi főorvos, nyolc kerületi orvos és több önként jelentkezett magánorvos végzi. Sorra meglekintenek minden házat, kereskedést, ipar-üzemet, vendéglőt, szállodát és magánlakást is.

Az ellenőrzés során eddig husz üzemet zár-tak be.

Az üzemzárásokat részben a tisztátalanság, részben a szükséges egészségügyi berendezé-sek, vagy pedig az egészségügyi engedély hiá-nya miatt rendelték el.

A lakásokban végzett ellenőrzés során meg-állapították, hogy etekintetben a helyzet kielé-gítő. Igen egészségeseknek bizonyultak különö-sen az Erzsébetvárosban épült új családi házak, míg a Belvárosban

sok szót és egészségtelen földszinti és pin-celakást találtak.

Intézkedés történik, hogy a pincékben levő

egészségtelen lakásokat és műhelyeket kiürít-sék és más célokra használják. Az ellenőrzés-nek máris az az eredménye, hogy számos ház-tulajdonos javításokat és tatarozásokat végez-tet. A műhelyekben és gyári üzemekben köteles zuhanyfürdők létesítése folyamatban van és a létesítésre adott határidő elteltével

Temesvárott körülbelül kétszáz munkás-fürdő lesz.

A közegészségügyi hatóságok felszólítják az érdekelteket, hogy a megállapított hiányo-kat sürgősen szüntessék be. Két temesvári vál-lalkozó, aki az ellenőrzést végző orvosok intéz-kedéseivel elégedetlen volt, a közegészségügyi minisztériumhoz fellebbezett. A minisztérium mindkettőnek

a megbüntetését rendelte el.

mert nem teljesítették a helyi hatóságok elő-írásait.

Félreértésből vettek fel kihágási jegyzőkönyvet az egészségügyi engedély hiánya miatt

Az 1930. előtti vállalatoknak nem kell ilyen engedély

Az aradi kereskedelmi és iparkamarához az elmúlt napokban panaszok érkeztek az aradi iparosok és kereskedők részéről, hogy rendőrségi közegek végeztek ellenőrzést náluk az egészségügyi engedélyek ügyében és olyan esetekben is kérték az egészségügyi engedély kimutatását, amikor olyan vállalatról volt szó, amely már az egészségügyi törvény életbelépése, vagyis 1930 júliusa előtt működött. A panaszok szerint a rendőrség azon esetekben, amikor ezek a vállalatok nem tudták az egészségügyi enge-délyt felmutatni, kihágási jegyzőkönyvet vett fel és azt a városi egészségügyi szolgálathoz to-vábbította. Az érdekelt kereskedők arra az ál-láspontra helyezkedtek, hogy nekik szerzett jo-gaik vannak és mivel a törvény visszaható erő-vel nem bír, azon üzleteknek, amelyeket még az egészségügyi törvény életbeléptetése előtt nyi-tottak meg, nem kell egészségügyi engedéllyel rendelkezniük.

Munkatársunk az ügyben beszélgetést foly-tatott dr. Cotioiu Romuald városi főorvossal,

aki a következő megnyugtató felvilágosítást adta:

— Az említett ügyekben félreértés történt, amelyet azonban máris sikerült tisztázni. A rendőrség ugyanis leiratot kapott a miniszteri-umból, amely arra hívta fel a figyelmet, hogy egyes üzlettulajdonosok egy egészségügyi en-gedély alapján több fajta kereskedést is folytattak jogtalanul. Így például valaki kocsmára szerzett egészségügyi engedélyt, ugyanakkor élelmiszerüzletet is rendezett be ugyanabban a helyiségben. Az ilyen esetekben kötelezni kell a kereskedőt, hogy az élelmiszerkereskedést más helyiségben folytassa és ennek a helyiségnek részére új egészségügyi engedélyt váltson ki. Téves értelmezés folytán történt meg egyes he-lyeken, hogy egészségügyi engedélyt kértek az egészségügyi törvény megjelenése előtt már mű-ködött kereskedőktől is. A félreértést tisztáz-tuk, így tehát a szerzett jogok tiszteltben tar-tásában sérelem nem esik és a fent említett ka-tegoriánál nem vesznek fel kihágási jegyzőköny-veket.

Az alkalmazott elvesztette perét, volt főnökével szemben

Az Oradea-nagyvárad munkabírósa Ro-tunda-tanácsa érdekes elvi jelentőségű döntést hozott egy perben. Sas József kerékgyártó, aki Oláh Ferenc hentes üzlet- és szállóbirtokosnál volt alkalmazásban, azon a címen, hogy számára 13 hónapi felmondási idő jár és a szabadság idejét sem kapta ki, 22 ezer 30 lei erejéig keresetet nyújtott be volt főnöke ellen. Olteanu József dr. jelöltje, Krajcsik Sándor utján előadta alperes képviselőjében, hogy Sas József három hónapi felmondási időt kapott, holott szolgálati minősége szerint mindössze két hét járt volna neki. Alperes védője a továbbiakban előadta, hogy a munkabírósa különben sem illetékes az ügy érdemében tárgyalására, mert: felperesre nem az iparosokat és ipari alkalmazottakat illető munkatörvény, hanem a mezei munkásokra vonatkozó rendelkezések a mérvadók.

A munkabírósa rövid tanácskozás után elfogadta Olteanu József dr. jogi érvekkel alátámasztott indokait, elutasította felperes keresetét és egyszersmind kötelezte 1800 lei perköltség megfizetésére.

A Philips-konzern romániai gyáralapítása.

A holland Philips Művek romániai vállalata, a Bucurestiben székelő Philips S. A. R. még a múlt évben elhatározta, hogy a román fővárosban gyárat létesít rádiókészülékek és rádióalkatrészek gyártására. Mint értesülünk, a vállalat a nemzetgazdasági minisztériumtól megkapta azokat a kedvezményeket, melyeket a versenyvédelmi törvény új gyárak számára biztosít és így az új üzem létesítésének utiából minden akadály elhárult. A Philips S. A. R. a gyáralapításhoz szükséges tőke birtokában rövidesen hozzákezd az új telep létesítéséhez.

EGYSZERU TENYALLÁS.

A strandon megkérdezték a minap egy gyerektől:

— Mondd csak fiam, hogy van az, hogy téged Weissnak hívnak és a mamád Rothné?

— Azért — mondja a gyerek — mert ő egy második házasságot kötött, én pedig nem.

Beiratások az iparostanoncok szaktanfolyamára Temesváron.

A munkügyi, egészségügyi és népjóléti minisztérium temesvári kirendeltsége az iparostanoncok szaktanfolyamának igazgatója, Coasta Stefan által a beiratásokra vonatkozólag a következőket hozza az érdekeltek közönség tudomására: Szaktanfolyamokra a beiratások szeptember 1-én reggel 8 órakor kezdődnek és szeptember 15-én zárulnak. A beiratkozások naponta délután hatig történnek, még pedig a szaktanfolyamok igazgatósági irodájában, mely a postával szemközt I. Bul. Regina Maria 13. sz. alatt, a „Marele Voevod Mihai de Alba Iulia” nevű viselő Állami Tanoncotthonban van. Temesvár városa egész területének összes iparostanoncai — bármely szakmából valók volnának — kötelesek a fent mondott idő alatt ezekre a tanfolyamokra beiratkozni, mely alkalommal a következőket hozzák magukkal: 300 lei készpénzt, születési anyakönyvi kivonatot, iskolai bizonyítványt, másolatot a tanoncszerződésükről, állampolgársági bizonyítványuk másolatát. A tanoncok 200 leiért megkapják az egész évre szükséges iskolai eszközöket: könyveket, valamint a többi szükséges eszközöket, viszont 100 lei a tanfolyam fenntartására szolgál. Szeptember 7-én vannak a javítóvizsgák az összes osztályokban. Szeptember 20-án azon növendékek folytatásos beiratása, akik sikeresen tették le javítójukat. Szeptember 21-én kezdődnek a III. osztályt végzett növendékek vizsgái a vég bizonyítvány megszerzése végett, valamint azok vizsgái, akiknek sikerült a javítója és akik a júniusi évszakban vissza voltak utasítva. Ez uton szállítja fel a tanfolyamok igazgatósága az összes főnököket, hogy irassák be a törvény által előírt időben összes tanoncaikat, különben a törvény megfelelő intézkedéseivel kerülnek összeállításba.

Kötelező lesz a megüresedett munkahely bejelentése

Csak az állami munkaközvetítő helyezhet el majd munkást
Ralea miniszter egyesíti a szakszervezeteket

Ralea Munkügyi miniszter legutóbb nyilatkozott a sajtónak eddigi tevékenységéről és jövő programjáról. A miniszter többek között ezeket mondta:

— Meggyőződése az, hogy a munkás és a tisztviselő szabad ideje hasznosan fordítható a saját és a nemzet céljaira, ezért létesítettem a Munka és Jólét mozgalmat. Az első kezdet az augusztus 15-én rendezett kirándulás képezte, amikor ezer munkás, akik az ország különböző részéből jöttek össze, megtekintette a fővárost és a legszebb román kikötőt: Constantát. A kirándulók megelégedettsége meggyőzött arról, hogy ezen a uton tovább fog haladni. A munkásság értelmi nevelése céljából munkásszínházakat akarok létesíteni és előadásokat, mozi előadásokat akarunk rendszeresen megszervezni.

Ezek után a miniszter részletesen ismertette az augusztus folyamán hozott munkügyi törvényeket, majd a szakszervezetek egységesítéséről tett érdekes kijelentést:

— Attól a vágytól vezelve, — mondotta a miniszter — hogy az alkalmazottaknak minél több kimenő ideje legyen, létesítettem a 48 órás munkahe-
tet, egy kereskedelmi, mint az ipari vállalatoknál. A törvénytől való eltérés eseteit megszorítottam és ilyenek fennforgásánál a munkás a túlóra megfelelő értékéhez jut. Az üzletek nyitó és záróját egy

paritásos bizottság fogja megállapítani és ezáltal a kereskedelmi tisztviselők, kereskedő segédek munkája védett és meghatározott idejű lesz.

— A különböző irányú és szubjektív szakszervezetekkel szemben, úgy tartom, hogy az új életmódhoz alkalmas szervezetet kell létesíteni. A szakszervezeti életnek egységesíteni kell a szakmai egyesületeket, hogy ezáltal érdekeiket a nemzetgazdaság és az ország érdekeit szem előtt tartva, minél hathatósabban védhessék meg. Ezért legközelebb törvény állapítja meg a szakszervezeti szervezkedés módját.

— A jelenleg életben levő munkáshelyező törvények és intézmények a mai követelményeknek nem felel meg. Radikálisan

meg kell változtatni abban az értelemben, hogy az elsőbbség a román elemekké legyen.

Azt hiszem, ha a törvénybe bevezetjük, hogy a munkaadó köteles a munkaközvetítő hivataloknak az üresedett helyeket bejelenteni, minden román egzisztenciája biztosítva lesz és a kézműveség nacionalizálása nagy lépéssel halad előre. Végül élen foglalkoztat a munkások és a munkügyi törvényhozás rendelkezéseinek hathatós végrehajtása céljából a munkafelügyelőségek módosításáról szóló törvény.

Elkészült az új betétbiztosítási törvény

A Banca Națională az elmúlt héten két bizottságot alakított a bankbetét biztosítás kérdésének tanulmányozására. Az egyik bizottság a statisztikai adatokat dolgozta fel, míg a másik részleteiben kidolgozta a törvényt. Az eddig nyilvánosságra került adatok szerint, az alapításban a magánbankok nem vesznek részt, hanem az állam és az autonóm intézetek. Így a csekk, a letétpénztár, a Cecopava, a Credit Industrial járulékaik fogják kiképezni az alapítókat, míg a bankok a betétbiztosító intézettel szemben ügyfelek lesznek, akik vagy egyes esetekben fizetnek hozzájárulást, vagy pedig állandó jutalékot a betétösszeg nagysága szerint. Elejét veszik annak, hogy holtitőke felhalmozása ne történjék. Ezért a törvény szabályozni fogja a kihelyezési módokat, amelyek betartá-

sával az Intézet a bankoknak hitelt továbbá lombárd kölcsönt folyósíthat. Az Intézet tehát nem fog versenyezni a bankokkal, mert megannyi ügyfelekkel nem lesz kapcsolatban. Az alapítóke egyhármada állandó letét lesz a Nemzeti Banknál. Az Intézet a legfelsőbb bankbizottság ellenőrzése alá kerül és így ez a bizottság volt. képpen az Intézet jogánál fogva valóságos ellenőre lesz a pénzügyi életnek. A bajba jutott bankok, a bankbizottság véleményezése alapján kaphatnak három hónapos meghosszabbítható moratóriumot. A törvénytervezet szerint a tiszta nyereség 65 százaléka az igazgatóság szabad rendelkezése alá kerül, míg a további nyereségrész, tartalékolandó. A törvénytervezet teljes egészében kész és legközelebb szöveg szerint is a nyilvánosságra fog kerülni.

A Román Telefonszolgálat részvénytőkéjét másfélmilliárd leire emelte fel.

A Román Telefonszolgálat SAR de Telefoane augusztus 22-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen 13 részvényes, a részvénytőke 99.785 százaléka volt képviselve. A közgyűlés elhatározta, hogy a jelenlegi 1 milliárd leies részvénytőkét egy millió darab 500 lei névértékű részvény kibocsátásával 1.500 millió leire emeli fel. A tranzakciónak több részletben való keresztülvitelével az igazgatóságot bízták meg. Ugyanekkor ratifikálták Dimitrie Gusti-nak az igazgatóságba történt kooptálását is.

Falusi ingatlanok.

(Kolozsvári ítélőtábla No. C. II. 221—938). A konverziós törvény 8., 29. és 30. paragrafusai értelmében városi adósoknak tekintetnek azok, akiknek városi ingatlanuk van, melyek után még 1931 december 18-tól házaadót fizettek és a törvény 30. paragrafusa B. bekezdésének a), vagy b) pontjaiban írt feltételeknek megfelelnek. A városi ingatlanok megjelölésénél az ítélőtábla szerint a közigazgatási szabályok irányadók, ezek szerint pedig a város területén fekvő ingatlanokat kell „városi ingatlanoknak” tekinteni. Ez a kérdés tehát nem függ az adó nemtől. Előfordulhat, hogy egy falusi épület házaadóval van terhelve, ezzel még nem kap „városi” jelleget s a tulajdonos nem igényelheti a városi adósoknak járó kedvezményeket.

SÜLYÖS BÜNTETÉSEL SUJTJAK AZT, AKI ARANYAT MAGANFORGALOMBAN ELAD.

A jegy kibocsátó intézet hivatalos közleményben hívja fel az érdekeltek figyelmét arra, hogy a törvény értelmében akármilyen kibocsátás, fajtája, vagy minőségű aranypenzsek eladása, elzálogosítása, letétbehelyezése, akár személyesen, akár közvetítő útján történik, szigorúan tilos, tekintve, hogy az aranypenzsekkel való kereskedelem és minden ügylet lebonyolítása, kizárólag a Banca Națională számára tartott fenn. Egyben közli a jegy kibocsátó intézet, hogy az aranypenzsek elzálogosítására egy központi pénztára, mint fióktintézetet kölcsönöket folyósítanak. Az aranykereskedelem szabályozásának keretén belül meghatározott feltételek megsértése, aranypenzsekkel való ügyletek lebonyolítása tekintetében 3 hónaptól 1 évig terjedő szabadságvesztéssel és 1000 leitől 1 millió lejig terjedő pénzbüntetéssel jár.

PONTOS MEGHATÁROZÁS.

A tanító ur az iskolában a felad és a határozó fogalmát magyarázza és azt példával is illusztrálja. —Például — szól Mórickához — mi vagyok én?

— Egy ember — feleli Móricka.

— Rendben van de milyen ember?

— Egy kicsi ember.

— És milyen kicsi ember?

Móricka gondolkodik egy kicsit, aztán rávágja:

— Egy csunya kicsi ember.

A lusta pénz ...

Forditsanak nagyobb gondot a kisemberek hitelellátására

Irta: BANYAI ERNŐ.

Augusztus második felében tulajdonképpen ismét meg kellene indulnia az üzleti életnek: közeledik a tél, itt a tűzfaidény, a gabonaüzlet, a gyümölcskivitel, a textilszesz. És ennek ellenére a piacon olyan lanyha a hangulat, mint ha a nyár csak most következne. Ha valaki érdeklődik a vontatott üzleti hangulat oka iránt, mindenfelől ugyanazt a választ kapja: nincs elég pénz a piacon, vagyis szakkifejezéssel élve: hiányzik a mobil tőke.

Ez az egyöntetű válasz, amely úgy hangzik, mintha valamennyi üzletember összebeszért volna, kissé meglekenti a közgazdasági megfigyelőt. Hogyan? Nincs elég pénz a piacon? Hiszen alig egy-két héttel ezelőtt jelentek meg a bankok féleves mérlegkimutatásai és azokból éppen ellenkezőleg az derült ki, hogy évek óta nem volt annyi pénz a bankokban, mint most! Nos, hát éppen ez a baj. Az, hogy a pénz, a fokozódó bizalommal örvendően növekedő takarékosági tőke, ottmarad a bankokban és nem keres elhelyezési és hasznosítható lehetőségeket az üzleti életben. Ugynevezett „lusta pénz” ez, amely nem akar dolgozni.

Miért lusta a pénz? Miért nem akar a tőke dolgozni?

Erre a kérdésre már többféle választ is lehet kapni. Vannak, akik az építkezések hiányával indokolják a bankbeli tőkék felhalmozódását. Az elmúlt években milliárdokat fektettek bele új építkezésekbe, tatarozásokba és ezzel kapcsolatos munkálatokba. Az idén a lakásvi-szonyok alkalmazása és a magánkezdeményezés általános gyöngülése következtében ezek a milliárdok nem kerültek forgalomba. Nem vettek háztelkeket, nem vásároltak betonvasat, épületfát, téglát, cementet, nem alkalmaztak munkásokat, nem rendeltek építkezési anyagokat és ennek következtében egész sor foglalkozási ág és rengeteg ember foglalkoztatás nélkül maradt.

A derülátóbb emberek a természetértékesítés megindulása utánra remélik az üzleti élet felélénkülését. Most a gabonaértékesítés körül nehézségek vannak. A kikötőkben a raktárak, vagonok és vasutvonalak tele vannak kivitelre váró gabonával, miközben a hajósvállalatok elbocsátják a személyzetüket, mert nincs mit rakodni és a hajók el nem adott úrtartalommal lézengenek a dunai és feketetengeri vizeken. Viszont, ha az exportőrök nem dolgoznak, a bankoknak sincs, hogy kinek adják a pénzüket.

Van aztán még egy magyarázat arra, hogy miért lusta a pénz. Eszerint a banktőke nem is akar dolgozni. Amellett, hogy az alacsony kamat nem elégíti ki az intézeteket, a bankokat az is visszatartja a piac megfelelő tőkeellátásától, hogy a hitelgénylőket nem tartják elég jóknak. Még kereskedői körökben is hallottunk olyan véleményt, hogy az új hitelvédelmi rendelkezések kétségtelenül előnyösebb helyzetet teremtettek a hitelezők számára, de az adósok fizetési hajlandósága és erkölce nem javult meg mégsem.

Lehet, hogy a többi érv mögött van bizonyos igazság, amely valamennyire indokoltá teszi a banktőke óvatosságát, de az utolsó érv aligha tekinthető komolynak, ha tanulmányozás alá vesszük az igazságügyi minisztérium statisztikai osztályának legutóbbi jelentését az 1938 első felében megóvatolt váltókról. Annak, hogy az adósok mennyire szeretnek, vagy nem szeretnek fizetni, legjobb tükre a váltóóvás kimutatása. Eszerint pedig ennek az évnek első hat hónapjában mindössze 323 millió 908.196 lelt értékű váltó került óvatolásra. Igaz, hogy 1937 első felével szemben ez 61 százalékos emelkedést jelent. De ez nem az adósok fizetési hajlandóságának leromlását bizonyítja, hanem — amint az előbbi évek adatainak összehasonlításából kiderült — elsősorban a váltóhitel kibővülésének következménye. Csak természetes, hogy a konverziós adósok váltóinak likvidálása

után, vagyis 1935-től kezdve a bankok nagyon óvatosan adtak új váltóhitelket és ilyformán az óvatolt váltók is kisebb értéket képviseltek. Ha nincs hitel, nem lehet óvatolt váltó sem. A váltóhitel kiterjesztésével növekedett ugyan a megóvatolt váltók száma és értéke, mégis a hivatalos kimutatás szerint az adósok fizetőkép-telenségi indexszáma 60 százalékkal visszaesett, mert míg 1935-ben az óvatolt váltók átlagértéke 15.070 lelt volt, 1936-ban 13.400 lelt, 1935-ben pedig 11.986 lelt, 1938 első felében ez az átlagérték már csak 6104 lelt tett ki. Ami azt jelenti,

hogy az adósok fizetőképessége, bonitása lényegesen megjavult, különösen pedig a kisadósé, akinek 10.000 lelnél nagyobb váltója nem került óvatolásra és a közepadósé, aki 10—50.000 lelt hitelt szokott kapni.

Ezek a hivatalos adatok jó és egészséges utmutatóul szolgálhatnak a „lusta pénz” számára. A bankoknak, ha prosperálni akarnak, sokkal több figyelmet kell fordítaniok ezentúl a kisemberekre. Szokjanak le lassanként a nagystilű üzletekről, ahol nagyok ugyan és gyorsak a haszonlehetőségek, de a kockázat is nagyobb, míg sok kis üzlettel a bankok sokkal nagyobb és egészségesebb forgalmat érhetnek el. És a kisemberek megsegítésével magasabb értelem-ben vett nemzetgazdasági érdekeket is fognak szolgálni, mert friss munkaalkalmakat és kereseti lehetőségeket teremtenek tízezer és tízezer kisember számára, akit ma a „lusta pénz” a legkínosabb és nyomasztóbb téttlenségre, lassu el-sorvadásra kényszerít.

Hogyan értelmezendő a forgalmiadó-törvény 9. szakasza a husiparosokra vonatkozóan

Milyen kihatása volt az 1937. október 28-iki módosításnak.

Irta: KELE SANDOR dr.

Lapunk más helyén közöljük a temesvári tábla II. tagozatának 2664/1937 sz. alatt elvi jelentőségű határozatát, amely szerint a husiparosok kötelesek forgalmiadó-könyvet vezetni az általuk termelt nyersanyagok után. A nyersbőr tehát mint nyersanyag, forgalmi adó alá esik.

A forgalmiadó-törvény szerint a forgalmi adó alól, illetve a forgalmiadó-könyv vezetése alól a következők mentesülnek:

- a) Kézműiparosok, akik a kézműipari törvény alapján a munkakamara tagjai.
- b) Nem használnak műhelyükben öt lóerőnél nagyobb energiájú gépet.
- c) Nincs hétnél több alkalmazottjuk. Ebből a számba nem veszik be a tanoncokra.
- d) Nem adnak munkát külmunkásoknak.
- e) Nincs eladási telepük, bizományi raktárak vagy utazójuk.

Igy tehát elvileg ezek az iparosok mentesülnek a forgalmi adó alól.

Az elvi intézkedés mellett az 1937. október 28-ikán kelt törvényrendelet ugyanis 18 pontban sorolja fel azokat az ipari szakmákat, a

melyek nem mentesülnek a forgalmiadó alól még akkor sem, ha azok, akik ezeket üzik, kézműiparosok és egyébként megfelelnek az a), e), alatti pontokba foglalt feltételeknek.

A husiparos, mint kézműiparos a nyersbőr, mint ilyen után nem fizet forgalmiadót. A módosított forgalmiadó törvény 9. szakaszának 7. pontja értelmében azonban köteles forgalmiadót fizetni:

1. a felvágott után, ha gyári módon állítja elő gépekkel;
2. a nyersbőr után és
3. a szarvak, a bőrt és a szőr után.

Ezek után a forgalmiadót a vágóhidon, a levágott jószágok számának megfelelően röjják ki és ez alól kivétel nincs.

A husiparos tehát a kézműipari törvény szerint a munkakamara tagja és elvileg nem köteles forgalmi adót fizetni, ha az a), e) pontban említett feltételek mellett üzi a kézműipart. A gyakorlatban azonban a fentemlített cikkeket után a forgalmiadót köteles leróni az említett törvényrendelet 9. szakaszának 7. pontja szerint.

Külön adóügyi bíróságokat fognak felállítani

Nem fog a jövőben árverést kérni a kincstár a z adózók ingatlanaira a kisebb összegű adó-tartozások miatt.

A pénzügyminisztérium most tanulmányozza azt a kérdést, miképpen lehetne az államkincstár érdekeit a bírói fórumok előtt fokozottabban védelemben részesíteni, mivel azt a védelmet, amit eddig kapott a kincstár az igazságszolgáltatástól, a kormány elégtelennek tartja.

Igy például a pénzügyminisztérium károsnak tartja azt a mai rendszert, hogy az adófellebbezési tárgyalások alkalmával a bíróságok a kincstár képviselőit perrendtartási és formai

okokra hivatkozva, az ügy lényegét, érdemét meg sem vizsgálva, elutasítják. Evégett a pénzügyminisztérium kifejezetten adóügyi bíróságok felállításának kérdéséről tanulmányozza.

Megállapította egyben a pénzügyminisztérium, hogy az ingatlan tulajdonosok ellen indított behajtási eljárás határozottan módosításra szorul. Így például a kisebb összegű adóhátralékok végett megkért ingatlanárveréseknél jóval nagyobb összegekre rug a kincstár kiadása az eljárás folyamán, mint maga a követelés.

A pénzügyminisztérium máris intézkedett, hogy a kisebb összegű adóhátralékok miatt ne árvereztessék el az adófizetők ingatlanait, mivel a kincstárnak nem ingatlanra, hanem készpénzre van szüksége.

Hasonlóképpen elrendelte a pénzügyminisztérium, hogy azokban az esetekben, amikor az adóhátralék miatt ingatlanokat árvereztek el, a kincstár visszaadja az adózóknak az általa árverésen megvett ingatlanait, amennyiben a hátralékot kifizetik s amennyiben a kincstár még nem volt hirtokba helyezve.

APRÓDONKÉNT.

Kriz délután, öt óra felé az uccán sétál és észreveszi, hogy Kraz már bezárja az üzletét.

— Ugyan, — kérdezi tőle már, ilyenkor be-zárz?

— A dolog úgy áll, — mondja erre Kraz, — hogy teljesen tönkrementem és fel kell adnom az üzletet. Most minden nap előbb és előbb zárok, így a végén nem lesz feltűnő, hogy egyáltalán ki sem nyitok.

Jogesetek a kisipar köréből

Miért kötelesek a husiparosok forgalmiadó-
könyvet vezetni?

A temesvári tábla II. tagozatának 2664—1937. szám
alatt hozott elvi határozata.

A forgalmiadó-törvény 4. szakasza értelmében a termelők és a nyersanyagok feldolgozói, valamint átalakítói kötelesek forgalmiadó-könyvet vezetni. Ebbe a könyvbe bevezetendők azok az elsőrendű nyersanyagok, amelyekre a forgalmiadó fizetési kötelezettsége vonatkozik.

A temesvári tábla arra az álláspontra helyezkedett, hogy azon kifejezés alatt, hogy „elsőrendű nyersanyagok termelői” (materii prime) a husiparosok is beleértendők, miután a levágott marhák bőrét kereskedelmi forgalomban értékesítik. A nyersbőr pedig másként nem is termelhető forgalombahozatal végett, mint, hogy előzetesen a húst is forgalomba hozzák. A husiparos az állat levágása révén megkapja a húst, amelyet elad és mellette megkapja a nyersbőrt is. A husiparos tehát fogyasztás céljaira helyez forgalomba ilyen árut és ezért termelőnek tekintendő, amint azt a forgalmiadóról szóló törvény meghatározza.

A törvényszék ezzel ellentétes határozatát a tábla megsemmisítette és utasította a törvény székét, hogy a tábla álláspontjának megfelelő határozatot hozzon.

A betegsegélyző pénztár által adott nyugdíjat nem lehet lefoglalni sem a magánsok sem pedig az állam, megve, vagy község javára.

A temesvári tábla III. tagozatának 4846—1937. szám alatt hozott elvi határozata.

Két évvel ezelőtt, 1936. júliusában három jegyzőkönyvvel letiltották a végrehajtást szenvedő félnek Steierdorf-Anina községnél a kassói törvényszék végzése alapján a betegsegélyző pénztártól Aninán járó nyugdíjának egyharmad részét.

Steierdorf-Anina község 1937. május 25-ikén kimutatta, hogy a visszatartott nyugdíjösszeg 2720 lejt tesz ki. A végrehajtást szenvedő fél felfolyamodást jelentett be a temesvári táblához és így az ügy ide került, mint utolsó fórumhoz.

A tábla megállapította, hogy a társadalombiztosító pénztárról szóló törvény 38. szakasza értelmében a biztosítottak nyugdíjai nem foglalhatók le, át nem ruházhatók, sem részben, sem pedig egészben. A törvény végrehajtási utasításának 81. szakasza pedig úgy intézkedik, hogy a nyugdíj nem képezheti végrehajtás tárgyát sem magánsok, sem pedig az állam, megve, vagy a község javára.

Igy tehát a törvényszék csak a törvény szövegének figyelmen kívül hagyásával rendelte el a közigazgatási végrehajtást. Mivel panasza alapos volt, a tábla, a végrehajtást szenvedett fél kérelmének helyt adott és a végrehajtást megszüntette.

Közlő: Dr. Kele Sándor.

Beiratkozás az aradi
leány tanonciskolába.

Az aradi leány tanonciskolába szeptember 1-től naponta reggel 8 órától lehet beiratkozni. A pótvizsgákat szeptember 6-ikán reggel 9 órai kezdettel tartják meg. Tandíj 250 lei. A beiratkozás alkalmával iskolai bizonyítványt, születési bizonyítványt és tanoncszerződést kell bemutatni, amelyek a felszabadulásig az iskola igazgatóságánál maradnak. Az Igazgatóság.

TÁRSADALMI EGYENSÜLY.

Pest legpikánsabb színesnézője panaszkodik:

— Rettenetes ez a színesnéző.

— Miért?

— Tudjátok, két színes barátom van, most honnan szerezzek hozzá nyolc árjút, hogy a társadalmi egyensúlyom helyreálljon?

Változások a forgalmi adó kivetésénél

A forgalmi adó bizottsága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a jövőben félgymarmánynak tekintendő és mint ilyen forgalmi adó alá esik a kőbányákból kifejtett márvány, a vegyszerek, szappan készítésére felhasznált növényi olaj, a kémiai szerekből készült por, amelyet to-

vábbi eljárás folyamán tablettává sajtolnak. A bizottság azt ajánlotta azonkívül, hogy az ócskavas és a rongyok forgalmi adóját ezután azokról a vállalatokról szedjék be, melyek azt feldolgozzák, nem pedig ezen cikkekkel foglalkozó kereskedőktől.

Szigorúan ellenőrzik a jövőben a vasutakon a kézipodgyászok nagyságát

A kereskedelmi utazókra pana szkodik a vasuti vezérigazgatóság.

Bucuresti jelentés szerint az államvasutak vezérigazgatósága megállapította, hogy az utasok, főleg pedig a kereskedelmi utazók nem tartják be a kézipodgyászok szállítására vonatkozó rendelkezéseket. Így például kifogásolja az igazgatóság, hogy a kereskedelmi utazók a megengedettnél nagyobb podgyászokkal utaznak, vagy oly árukat visznek személypodgyászként, amelyek az érvényben lévő vasuti szabályzat értelmében külön elbírálásban részesülnek.

A szabályzat be nem tartása miatt az utasok nagy része kénytelen kellemetlenségeket elszenvedni, másrészt pedig az államvasutak podgyászszállítás jövedelmének egy részét elveszti. Evégett a vasuti vezérigazgatóság szigorú utasítást küldött a vonatkiérő személyzetnek, melyben a következőket írja elő:

A vasuti személyzet és az ellenőrök kötele-

sek állandóan figyelemmel kísérni, vajjon a személypodgyászként az utasok által vitt csomagok nem lépik-e túl a személydijszabásban megállapított kereteket, illetve nagyságot.

Amennyiben a személyzet megállapítja, hogy valamilyen utas az előírtól nagyobb személypodgyással utazik, vagy a podgyász nem fér el az ülések felett lévő hálóban, illetve a harmadik osztályú utasok csomagait az ülések alá teszik és ezáltal másokat az utazásban megzavar, az ily csomagokat a fuvardíj utólagos lefizetésének kötelezettségével a vasuti személyzet a személykocsikból a podgyászkocsikba fogja átszállítani.

Amennyiben valamilyen utas oly árukat szállít a podgyászban, melyeknek a vasuton való vitele el van tiltva, a CFR személyzet köteles erről jegyzőkönyvet venni fel, hogy a csomag tulajdonosa megfelelő szankcióban részesüljön.

A nemzeti propaganda eszközei

Módosult a nemzeti gondolat terjesztéséről és eszközeiről szóló törvény
néhány szakasza

A nemzeti gondolat terjesztéséről és ennek eszközeiről, valamint intézményeiről szóló törvény, mint ismeretes kiegészült és annak néhány szakasza módosult. Az új módosító törvény értelmében a nemzeti propaganda eszközei:

a Nemzeti Turisztika Igazgatósága, a Mozgóképszínházak igazgatósága és a filmek ellenőrzési, valamint a cenzúra bizottsága, a Sajtó-és propaganda igazgatóság, a Hirdetések igazgatósága, a Román Rádió-Társaság és az Orient-Rádió.

A Nemzeti Turisztikai Hivatal igazgatóját királyi rendelet nevezi ki. Bevételeinek 60 százalékát szállodák, villák, melegező helyek, menedékházak építésére, hegyi utak javítására, valamint a turistahajlam felébresztésére fordítják, csak a fennmaradó negyven százalék fordítható személyzeti és igazgatási költségekre. A törvény szerint a hadiövezetek és hadiárnyak, valamint a kinevezett fürdőorvosok, a zenedíja és fürdőilletéke alul fel vannak mentve. Hasonlóan fel vannak mentve ezen illetékek fizetése alól azok a vendégek is, akik csak öt napig tartózkodnak egy fürdőhelyen. A turisztika támogatására minden vasut, minden állami közlekedési eszköz és a Lares repülőállat is 2 százalék illetéket szed be az utasoktól, az esetben is, ha a jegyet egyébként ingyenesen adja. Az így befolyó pénzből szállodákat, menedékházakat építenek, melyek a CFR tulajdonába mennek át. Ezekben a szállodákban azonban még a CFR személyzete sem kaphat sem ingyenes lakást, sem semmiféle kedvezményt.

A mozikra nézve a következő fontosabb rendelkezéseket tartalmazza a törvény:

A moziigazgatóság saját elkülönített költségvetésével szerepel és tevékenységét ugyancsak elkülönítve saját igazgatójának vezetése alatt fejti ki.

Ez az egyetlen intézmény az országban, amely a mozgóképek gyártása, azoknak ellenőrzése és terjesztése tekintetében intézkedik.

Az általa előállított kulturfilmeket árjelítés nélkül, szabad kézből lehet eladni. A filmek ellenőrzését és kulturális, erkölcsi, nemzeti szempontból való osztályozását — a képek, zene, beszéd, valamint a címek, reklámok — ellenőrzését egy tizenöt tagból álló bizottság intézi, melynek tagjait a belügyminiszter nevezi ki azok sorából, akik akár képzettségük, akár működésük révén erre alkalmasak.

A miniszternek joga van azonban a bizottság intézkedéseit felülvizsgálni, tiltó rendelkezését feloldani, engedélyezésének hatályát megsemmisíteni

— ha a közrend szempontjából azokat nem tartja helytállónak.

Az igazgatóság engedélye nélkül egyetlen mozgóképszínház sem működhet.

A mozgóképszínházak kötelesek a nekik átadott kulturfilmeket pergetni. Az igazgatóság betilthat egy filmet, eldobozhatja azt, bizonyos időre bezárthat egy mozgóképszínházat, végső esetben és mint legszigorúbb intézkedést a mozgóképszínház engedélyét is bevonhatja.

A sajtóigazgatóság ellenőrzési joga kiterjed: a nyilvános plakát hirdetésmenyekre, a rádió által közvetített reklámokra, továbbá azon közleményekre és reklámokra, melyeket a napi és időszakai sajtóban

a) állami intézmények község, vagy megye,
b) állami egyedáruságok,
c) külföldi cégek képviselői, vagy fiókjai, valamint behozatali cégek, továbbá
d) azon ipari és kereskedelmi társaságok és cégek tesznek közzé, melyeknek az állammal, megyével vagy községgel szállítási szerződéses viszonyuk van.

Az ebben a pontban megjelölt intézményeknek, egyedárusoknak, társulatoknak, cégeknek — apróhirdetésen kívül — semmiféle hirdetménye, reklámja, közleménye nem jelenhet meg időszakos vagy napisajtóban

csak a sajtóigazgatóság ellenőrzése és jóváhagyása után, amely a közleményt engedélyezi. Ezeknek a hirdetményeknek, közleményeknek árát úgy a fahagaszatokon, mint a rádióban, a mozivászonon a sajtóigazgatóság állapítja meg. Az efajta hirdetések-ből befolyó összegek 25 százaléka a nemzeti propaganda céljait szolgálja.

A módosító törvény utolsó szakaszai a rádió igazgatóságának összetételére és szervezetére vonatkoznak.

Minden e törvénnyel ellentétes régebbi szabály, érvényét veszti a törvény életbelépésével.

METAMORFÓZIS.

Döcög és Pöcög találkoznak.

Hallom, megőrültél — mondja Döcög.

— Igen — feleli Pöcög, — sehogy sem lettem a vendéglőli kocsit.

— Na és most?

— Most már izlik.

Módosították a végrehajtási törvényt

M. Constantinescu nemzetgazdasági miniszter elkészítette az 1930 június 11-én életbe léptetett kényszervégrehajtási törvényt visszavonó és módosító rendelet törvényt és azt Ofelségc, a király elé terjesztette szentesítés végett.

Az új törvény a következő fontosabb intézkedéseket tartalmazza:

Az ingatlanvégrehajtási kérések benyújtása alkalmával a hitelező köteles feltüntetni az ingatlan értékét. Ez az érték azonban nem lehet kisebb, mint a városi ingatlan jövedelmének tízszerese a városi ingatlanoknál, illetve nyolcszorosa a falusi ingatlanok esetében. A jövedelem megállapítására az adóhivatalok kimutatásai szolgálnak alapul.

Az ingatlanvégrehajtási határozatokban ezt az értéket a bíróságoknak fel kell tüntetniük.

Az ingatlanárverés elrendelése esetében a hitelező köteles az árverési hirdetmény kivonatát valamelyik elterjedt országos lapban és egy helyi jellegű lapban közzétenni. A hirdetményben feltüntetendő az ingatlan megnevezése, az árverés megtartásának helye, napja és órája.

Az árverési hirdetmény az árverés megtartása előtt öt nappal teendő közzé.

Az árverést minden egyes ingatlantestrel külön kell megtartani.

Az árverésen résztvevő vevők készpénzgaranciát tartoznak letenni. A privilegizált hitelezők, vagy jelzálog hitelezők, valamint az árverésre került ingatlan társtulajdonosai mentesülnek a bánatpénz letétele alól.

A kikiáltási árat olyképpen állapítják meg, hogy a fentebb említett módon megállapított értékből 25 százalékot levonásba helyeznek.

Ha az első árverésen nem sikerül a kikiáltási árat elérni, az árverést elhalasztják. Az újabb árverés 25 nap múlva tartható meg, azonban nem halasztható el 40 szabad napnál tovább.

Az újabb árverésen a kikiáltási árat tíz százalékban csökkentik. Ha a kikiáltási árat ezen a második árverésen nem lehet elérni, az árverést újabb határidőre halasztják el, mely alkalommal az ingatlant a legtöbbet ígérőnek ítélik oda.

Az új végrehajtási törvény intézkedései a folyamatban levő végrehajtási eljárásoknál is alkalmazandók, amennyiben az árverés elhalasztást nyert.

A meghozott végrehajtási intézkedések továbbra is érvényben maradnak. A hitelező azonban pótlólag beadandó kéresemben fel kell tüntetnie az ingatlan értékét az új törvény szerint való kiszámítás szerint. A hitelező ezen kérését az adós tudomására hozzák.

Rendelkezés a járulékos adó fizetéséről

Az egyenesadóról szóló törvény 69. szakasza szerint az adicónális adót az elemi adó után adicónális adót minden esetben az elemi adó után kellett számítani. Még a múlt év folyamán a pénzügyminiszter olyan utasítást adott ki az adókövető hatóságok számára, hogy az ipari és kereskedelmi vállalatoknál ne az elemi, hanem a komplementár adó után számítsák az adicónális (járulékos) adót. Bár a központi pénzügyi bizottság is megerősítette a miniszteri utasítást, a törvényszékek úgy találták, hogy a minisztérium túllépte hatáskörét és helyt adott azoknak a fellebbezéseknek, amelyeket az ilyen kiszámítás ellen az adózók beadtak.

Az ellentétet az ideai adótörvény szüntette meg, mert az adótörvény 70. szakaszát a miniszteri utasítás szellemében módosította. A módosított törvény voltaképpen az idén nem nyert alkalmazást, mert formális adókövetés nem történt. A most érkezett miniszteri utasítás szerint ott, ahol a múlt évben a járulékos adót nem a komplementáris, hanem az elemi adóhoz számították, a kiszámítást közigazgatási úton megváltoztatni nem lehet, mivel a tavalyi jogerőssé vált kivétel, változtatás nélkül volt átvitendő. Ilyen esetekben azonban a komplementáris adó után az ideai adótörvényben bevezetett 2 százalékos nemzetvédelmi járulékos adót kell kivetni és behajtani.

Mentesítik a kisiparost az első hét napi táppénz megtérítése alól

A munkaügyi minisztérium a központi betegsegélyzőpénztár igazgatóság tagjából bizottságot alakít az 1933. április havában életbe léptetett munkásbiztosítási törvény módosításának előkészítésére. A bizottsági javaslat szerint a munkaadók mentesülnek a beteg munkás első hétnapi illetményének megfizetése alól és ez a kötelezettség a munkásbiztosító pénztárra fog hárulni. A biztosított tagok a munkásbiztosító szolgáltatásait annak arányában vehetik igénybe, hogy mennyi ideig voltak tagjai a betegsegélyző pénztárnak.

Kihallgatáson fogadta Dragomir kisebbségi kormánybiztos a kisiparos liga vezértitkárát

Az általános iparos sérelmeken kívül vannak ugynevezett kisebbségi iparossérelmek is. Ruzsinszky Fritz, a Kisiparos Liga vezértitkára a kisebbségi sérelmeket emlékiratba foglalta és a napokban kihallgatáson jelent meg Dragomir,

a romániai kisebbségek kormánybiztosánál. Ruzsinszky átnyújtotta az emlékiratot, amelyre a közeli napokban adja meg válaszáat a kisebbségi kormánybiztos.

Kiterjesztették a nyolc óri munkaidőt a vállalati irodákra is

Az üzletek záróját helyi bizottságok határozzák meg. — Megszűnt a kivételes „vásári zóna”. Kereskedők kérik a téli zárórendet.

A kiskorú és női munkások védelméről és a munka tartamáról szóló 1928. ban megjelent törvény az ipari üzemekre előírja a napi nyolc órai, illetve heti negyvennyolc órai munkaidőt. Ez legfeljebb ott változtatható meg, ahol az előállítandó anyag természete megkívánja a folytonosságot és a munkát két munkacsoportban végzik. A munkaidő ezekben az üzemekben sem lehet több azonban heti ötvenhat óránál.

Most, a legutóbb, különleges törvény jelent meg, amely a napi nyolc órai, illetve heti negyvennyolc órai munkaidőt kiterjeszti az összes kereskedelmi- és ipari vállalatok irodáira is. A vállalatok irodáiban is be kell tehát tartani ezentul a nyolc órai munkaidőt. Hogy ez a munka — nappal — mettől meddig tart, arra vonatkozóan nem tartalmaz meghatározást a törvény. Ha egy napon — például szombaton, amikor sok helyen délután nem dolgoznak, — a munkatartam kevesebb a maximális nyolc óránál, más napokon lehet az óraszámokat növelni, úgy azonban, hogy a heti negyvennyolc óras munkatartamot túl ne haladja. Tíz óránál hosszabb ideig így sem szabad dolgoztatni az alkalmazottakat. Az irodai munkaidő, különleges esetekben történő meghosszabbítására külön engedélyt kell kérni a munkaügyi felügyelőségtől. Ilyen engedélyek csak a leltározás, lejáratok, likvidálás, vagy számlazárások idején kérhetők. A tulorázásról regisztert kell vezetni és abba be kell vezetni minden egyes alkalmazott tulorait. Ezek után huszonöt százalékkal fel emelt hért kell számítani a tisztviselőknél. A regiszterek formáit a munkaügyi miniszter írja majd elő. Ha az irodai munkaerőket a megszabott időnél tovább dolgoztatják a vállalatok, a törvény értelmében, minden egyes személy után ötszázról kétezer lejig, viissesés esetében ezertől ötezer lejig terjedő bírságot vetnek ki. A bírságok összege azonban nem haladhatja meg a tízezer. viisszeséskor a huszezer lejt.

Az üzletek nyitására és zárására vonatkozólag is tartalmaz a törvény rendelkezéseket.

Ezentul ugyanis már nem a minisztérium rendezi országosan meghatározott időponttal az üzletek nyitását és zárását, hanem arra vonatkozóan a főnökökből és az alkalmazottakból álló ugynevezett „paritás” bizottság helyi megállapításai érvényesek. Ezt a bizottságot az 1936. évi kamarai törvény határozza meg. A bizottságba a kereskedelmi és iparkamara három tagját küldi ki, egy delegáltat a nagyipar és kétőt a kereskedelem részéről. A bizottság negyedik munkaadó tagja a munkakamara kisipari tagozatának megbízottja. A munkakamara az

alkalmazottak részéről a magántisztviselői és a munkástagozat két-két képviselőjét küldi ki. Minden kiküldött után egy-egy póttagot jelölnek ki. A bizottság a munkaügyi felügyelőségen tanácskozik és határozatát a munkaügyi felügyelő hajtja végre. A törvény előírja, hogy a bizottságnak gondoskodni kell arról, hogy az üzletek számára délbén két óras szünetet biztosítsanak. Az esti zárás általában nem történhet meg nyolc óra után, szombaton és törvényes munkaszüneti napok előestéjén pedig kilenc órán túl. A bizottság határozatai az illető város területén lévő összes üzletekre vonatkoznak. Hogy mikor kell nyitni, azt a törvény nem szabja meg.

Az említett intézkedések értelmében megszűnik az, hogy az ugynevezett piaci zónában levő üzletek piaci napokon a déli időben nyitva tarthatók.

— Módosították az egészségügyi törvényt. Ofelségc, II. Carol király legutóbb aláírta az egészségügyi törvény módosításáról szóló rendeletet. Az egészségügyi törvény által létesített tanácsokban és bizottságokban, amelyekben az orvosok egyesülete is képviselve van, a jövőben az orvosi kamarák képviselői foglalják el ezeknek helyét. Ha ezek a tanácsok, vagy bizottságok az egészségügyi minisztérium mellett működnek, abban az esetben az orvosi kamarát, annak ügyvezető elnöke képviseli, az albizottságokban pedig a megyei tagozatok elnökei. Abban az esetben, ha az ügyvezető elnök akadályozva van abban, hogy a gyűlésen megjelenjen, úgy őt egy kor és rangidős meghívott tag helyettesítheti. Az orvosok egyesülete képviselőinek megbízatása a módosított törvénynek a Monitorul Oficialban való közlése alkalmával megszűnik.

SZESZÉLYES FINOMSÁG.

Pinty elmegy Pontyhoz, a szabóhoz és megkérdi tőle, hogy milyen feltételek mellett csinálna neki egy ruhát?

— Hát tessék tudni, — feleli Ponty. — nálunk az a szokás, hogy a finom kundschaftoknál nem kell betartani a fizetési terminusokat, én sohasem szólnom fel őket.

— Nohát, — örvendezik Pinty, — ez nagyon szerű.

— Na igen, — folytatja Ponty, — de aki nem tartja be a fizetési terminusokat, az nem egy finom kundschaft, én azt felszólítom.

Mire van joga a városi kéményseprő üzemnek?

Humoros ügy a tábla előtt.

A kolozsvári tábla humoros ügyet tárgyalt a napokban. Hőse egy H. J. nevű kolozsvári lakos volt, aki mikor a városi kéményseprő kemencéjét kiakarta seperi, kiutasította lakásából. A városi kéményseprőüzem erre intőt küldött neki, amelyben figyelmeztette, hogy az, aki a kéményseprési szabályrendelet ellen vét, kihágást követ el. Polgárunk ezen intés ellen panaszkodott a közigazgatási táblánál. A tábla aztán kimondta, hogy a kéményseprőüzem semmilyen szabálytalanságot nem követett el akkor, mikor a panaszost a szabályrendelet intézkedéseire figyelmeztette. Minthogy nem bírságotlák meg, semmi jogsérelem nem érte s így a panasz beadására sem lehetett semmi oka. Csak abban az esetben élhetett volna panasszal, ha a városi tanács a szabályrendelet büntető szakaszainak értelmében kihágás miatt megbírságotlta volna.

EGYETERTŐ MATUZSALEMEK.

Akom és Bákomp üzletet nyitnak és nagyban hirdetik, hogy egy olyan elixirt árulnak, ami meghosszabbítja az életet.

— Kérem, — mondja Akomp egyik vevőnek — én is ezt az életelixirt használom és már 300 éves vagyok.

A vevő vásárol egy üveget az életelixirből, aztán félrehívja Bákompot és megkérdi:

— Mondja, a társa tényleg 300 éves?

— Hát — feleli Bákomp, — erre nem merek megesküdni, mert én csak 150 éve ismerem őt.

Egyharmadára esett vissza a román huskivitel

Ez év első felében élőállatkivitelünk visszaesést mutatott a múlt év hasonló időszakával szemben.

Szarvasmarhakivitelünk ez év első felében 21.495 darabot tett ki, a múlt év hasonló időszakának 22.199 darabos kivitelével szemben. A szarvasmarhakivitelünk legnagyobb részét a közeli államokba bonyolítjuk le. A nyugati államok felé irányuló kivitelünk a múlt évvel szemben jelentős mértékben visszaesett.

Sertéskivitelünk ez év első felében 68.335 darabot tett ki, közel háromezer darabbal többet, mint a múlt év hasonló időszakában. Sertéskivitelünk legnagyobb részét Csehszlovákia és Németország veszi fel.

A ló kivitel 461 darab volt, a múlt év első felének 1154 darabos exportjával szemben.

A huskivitel nagy mértékben visszaesett az év első felében, a múlt év hasonló időszakával szemben, mert ez év első felében csak 381.414 kilogramm húst exportáltunk, a múlt évi 1 millió 008.146 kilogrammmal szemben.

A fenti adatok szerint az élőállat- és huskivitelünk, a sertésexport kivételével, ez év első felében visszaesett a múlt évvel szemben.

PECHES GYENGESÉG.

Mandula ur elbusultan panaszkodik barátjának feleségére, született Reczege Krisztinára:

— Azt szokta nekem mondani, — panaszkolja szegény Mandula, — hogy nincs bennem semmi gyengeség, semmi humor, kész unalom mellettem élni.

— Addig mondogatta nekem ezeket, amíg spekulálni kezdtem a mondottak fölött, és beláttam, hogy tényleg egy száraz, unalmas ember vagyok, aki elhanyagolja a feleségét. Ezért elhatároztam, hogy ismét gyengéd leszek, udvarias, figyelmes és mókás.

Tegnap este lábujjhegyen belopóztam a nőszobába, két kezemmel befogtam a feleségem szemét és háromszor belecsókoltam a nyakába.

Erre a feleségem dühösen így szólt:

— Most kell fönnőd, te utálatos? Pár perc múlva itthon lesz az a mafiá férjem.

A borbély- és fodrásziparosok egy része a vasárnap délelőtti nyitvatartás ellen foglalt állást

A kontárság letörését célozta a kormány a vasárnap délelőtti nyitvatartás engedélyezésével.

Marosvásárhely borbélyiparosai Tökés Károly elnöke alatt gyűlést tartott a vasárnapi nyitvatartás ügyében. A gyűlésen több felhívás hangzott el azoknak a borbélymestereknek a részéről, akiknek üzlete mellékkücsében van s egész héten át olyan csekély forgalmat bonyolítanak le, hogy rájuk nézve feltétlenül kenyerkérdés volna a vasárnapi munka lehetősége. Ezzel szemben a város központjában üzletekkel rendelkező borbélyok felemlítettek, hogy bár igaz, hogy

a kormányt a kontárság letörésének szándéka vezeti a vasárnapi nyitvatartás tervével,

de ezzel azokat a borbélysegedeket fosztották meg minimális kenyerkereseti lehetőségüktől, akik havonta alig hat-hétszáz leit keresnek munkaadóiktól s csak a vasárnapi magánmunkálatok által tudják biztosítani kenyerüket.

Hosszas vita után a nyitvatartás kérdéséről szavazat alá bocsátották s a gyűlés résztvevői közül 52-en a nyitvatartás ellen, míg 10-en mellette szavaztak.

Az aradi női fodrászmesterek és alkalmazottak együttes memorandummal fordultak az aradi munkaügyi felügyelőségen keresztül a munkaügyi minisztériumhoz és beadványukban közösen tiltakoztak a női fodrászok részére megállapított új zárórarendelet ellen. Mint ismeretes, a munkaügyi minisztérium a közel-

multban úgy intézkedett, hogy a borbély és nőifodrászüzlesek az egész ország területén déli egy órakor kötelesek zárni és délután 3 óráig este 8-ig tartanak nyitva, vasárnap és ünnepnapok előtti este pedig 11 óráig tarthatnak nyitva. Az új és az aradi fodrászmesterek és alkalmazottak által sérelmezett intézkedés szerint a borbélyokon kívül, a női fodrászok is nyitva kell tartanak vasárnap déli 12 óráig és ezzel szemben hétfőn déli 12 órakor nyithatnak csak.

Az aradi női fodrászmesterek és alkalmazottak beadványukban hangsúlyozták, hogy rájuk nézve nagyon káros a vasárnap délelőtti nyitvatartás, mert a néhány heti gyakorlat bebizonyította, hogy vasárnap délelőtti semmi forgalmuk nincs, míg hétfő délelőtti, amikor — az éveken át szerzett tapasztalatok szerint — állandóan sok munkájuk lenne, zárva kötelesek tartani.

Az aradi női fodrászok arra kérik a munkaügyi minisztériumot, hogy ha nem is országosan, de Arad részére változtassák meg a rájuk nézve káros zárórarendeletet és a régi zárórarendeletet léptessék életbe ismét.

Az érdekeltek kérésük hathatósabb alátámasztása céljából Magier Andrei dr. aradi gör. keleti püspök ajánlását is kérték, arra való hivatkozással, hogy a női fodrászok és alkalmazottak vasárnap az üzletek nyitvatartása miatt nem tudnak templomba menni.

Döntés a békebeli márkatulajdonosok perében

Az 1919. előtti kibocsátású márkabankjegyek külföldi tulajdonosai az 1923. évi márkaleértékelés után mozgalmat indítottak, hogy ezeket a háború előtti bankjegyeket a német kormány aranyértékben váltsa be.

Az 1931. évben, az akkori Brüning kormány előzetes magánegyezséget kötött a hollandiai márkabankjegytulajdonosokkal a kártérítésre vonatkozóan, azonban ezt az egyezséget a jelenlegi német kormány 1933-ban nem fogadta el. A hollandiai régi márkabankjegytulajdonosok ekkor tömörülésre hívták fel a más államok régi márkabankjegytulajdonosait és ezt követően pedig a hágai nemzetközi bíróságnál pert indítottak a Reichsbank, illetőleg a német államkincstár ellen, 38.630.000 márká-

összegű 1914. év előtti kibocsátású márkabankjegy beváltása érdekében.

A hágai döntőbíróóság a napokban hozott ítéletében elvben megítélte a felperesek követelését azzal, hogy az 1914. év előtti kibocsátású márkabankjegyeket a német kormány nem devalválta és azt aranyértékben köteles a Reichsbank beváltani.

A hollandiai felperesek most felhívták a csatlakozott külföldi márkatulajdonosokat, hogy az 1914. előtti kibocsátású márkabankjegykészleteiket az ítéletben megjelölt amszterdami banknál helyezték letétbe. Ennek megtörténte után a holland márkabankjegyek tulajdonosai diplomáciai úton kísérik meg a német kormánynál a hágai döntőbíróóság ítéletének végrehajtását.

Beiratások a kolozsvári tanonciskolába.

A kolozsvári városi tanonciskolába való beiratkozások 1938.39. tanévre szeptember elsején kezdődnek és 15-ig tartanak. Ezen idő alatt minden munkaadó köteles inasát beiratni, miután utólagos beiratásokat csak orvosi bizonyítvány alapján fogadnak el. Beiratási díj 500 lei. A beiratások sorrendje a következő: szeptember 1—6-ig az I. osztályba iratkozó tanulók kötelesek jelentkezni. 7, 9 és 10-én a II. osztályba iratkozók jelentkezzenek. 12—13-án a III. osztály tanulói iratkoznak be. Szeptember 15-én azok iratkoznak be, akik eddig nem bírtak beiratkozni. A szeptember 15-ike után beszerzendő tanoncok kötelesek a szerződés aláírását követően azonnal beiratkozni. 1938. október elseje után pedig nem iratkozhatnak senki többé az iskolába, csak külön kérvénnyel. A javítóvizsgák szeptember 5, 6 és 7-én d. e. 11—12 és délután 4—6 között tartatnak meg. Az előadások 1938. október 3-án délután 3 órakor kezdődnek az iskola épületében, Str. Moldovei 2. Az inasukat be nem irató munkaadókat súlyos pénzbüntetéssel sújtják.

FIGYELMES HAZI GAZDA.

Mazsolákhoz este kellemetlen vendégek érkeztek. Unalmasan mulnak az órák, de a vendégek a távozásuk még semmi jelét sem mutatják. Végre Mazsola rászól a feleségére:

— Malvin, add ide az orvosságomat.

— Miféle orvosságot? — kérdezik részvétellel a vendégek.

— Azt — feleli — Mazsola, — amelyiket öt perccel lefekvés előtt szoktam bevenni.

NŐK ELŐNYBEN.

A hitközségben megüresedett a kántori állás és arra ketten pályáztak, de mindkét pályázónak volt egy nagy hibája. Az egyik részeges volt, a másik nagyon szerette a nőket.

A hitközség tagjai közt vita keletkezett, hogy melyiket válasszák meg? Végre felállt Kohn és így szólt:

— Válasszuk meg azt, amelyik a nőket szereti.

— De miért azt?

— Mert az, aki iszik, napról-napra többet fog inni.

Szövetkezeti alapon szervezték meg az angliai építészet fejlesztését

Az angliai Építő Szövetkezetek Szövetségének félévi országos gyűlése.

Irta: CSISZAR LAJOS (Marosvásárhely).

Anglia szocialista életébe enged bepillantást az Építő Szövetkezetek Szövetségének félévi gyűléséről szóló tudósítás. Megtudjuk ebből, hogy Angliában milyen óriási munka folyik a kisemberek, munkás, kisiparos és más foglalkozású alkalmazott részére saját lakóház nyújtása érdekében. Állam, hatóságok, magánosok mind összefogtak, hogy az egész ország átpolgárosítását ez által keresztül vigyék. Milliós egyént tesznek telektulajdonossá. Ennek a nagy munkának óriási kereteiből lehet következtetni arra, hogy Angliában ma mindenki függetlenségre törekszik. Nem megy háziassá lédnek. Urnak érzi magát a saját portáján. Beteljesülve látja az angol mondást: „Az én házam, az én váram”. Ezért marad külföldiek részére a cselédi munka, mely a polgárosodott angol előtt lealázó. S nem is fizeti ki úgy magát, mint a gyári, ipari elfoglaltság, vagy a magánalkalmazotti munka.

A „National Builder” ezeket írja a szövetkezetek félévi országos gyűléséről:

„Ma 4 millió tagja van az országban élő Építő Szövetkezetnek. A fegyverszünet napja óta máig 1,350.000 font sterlingot adtak kölcsön tisztán kisemberek családi házáinak építésére. (Ez az összeg Románia állami költségvetésének 60 évre jertendő pénzeszközét teszi.) Eddig 1,300.000 kisember élvezheti az előnyt, hogy kölcsönét teljesen visszafizethette és ma független tulajdonos. Összesen kétféle családi házat épített az Építő Szövetkezetben levő tagok összessége. Mai kihelyezésének összege 710 millió font sterling.”

A jelentés szerint: a nemzet átalakult, a bérlo lakosokból tulajdonos polgárok lettek. Egy új érzés keletkezését érezték meg: a polgár felelősségi öntudatának érzését. Ez az új és eddig nem létezett lelkiesség mindenféle politikai és gazdasági kérdésben megfontoltá teszi a tulajdonjoggal rendelkező, saját házában lakó polgárt. Van miért aggódni és felelősséget éreznie.

A gyűlésen az egyik hozzászóló ezeket mondja:

„Önök csak a kötelesség alól való megszabadulás tényét látják abban a tényben, amikor 1,300.000 ember kifizette adósságát, de nem beszélnek azokról, akik képtelenek voltak a törlesztésnek megfelelni, pedig aki házat vesz, tudja, hogy elveszti, ha nem fizet pontosan s ime, mégis bele esett legfontosabb kötelezettségének elmulasztásába. Kellene a tőle távol álló okokra is szakkciókat keresni. Munkanélküliség, betegség, családban halál, stb. lehet a nemfizetés oka. Egyszóval a keresetcsökkenés esete méltányosságot találjon, ha bebizonyították, hogy vis. mayor jellegű.”

„Az Építő Szövetkezet két hatalmas tény szolgálatát teljesítette a fáradtsággal takarékoskodó kisember részére, amidőn megjavította a helyzetét: háztulajdonossá tette és befektetővé. Ez a körülmény adja neki a függetlenséget.”

„Mozgalmunkat a legnagyobb támadás érte a városi pénzkölcsön intézménye által. Szegény emberektől vásárolt el házakat és ingatlant, ahelyett, hogy segítőtleg lépett volna fel. Megvásárolt bértulajdont és öröklési jogot. Ily eseteknek arbitrázs (választott) bíróság előtt való érvénytelenítés végett az Építő Szövetkezet jött segítségül. Sajnos, magánuzsorások is elegendőek voltak ilyen kérdésben.”

A háborús károk hordozása tekintetében megállapítja a jelentés, hogy az állam azoknak költségét egyenesen az Építő Szövetkezetekre hárítja. A háborus védelem befektetéseire a szövetkezet kell adja az összes költségeket, s mivel a szövetkezetnek van az országban a legtöbb tagja: ezért igazságtalan, hogy ily nagy kockázat, a háboru következményeként a vállalkozókra essék. Megfelelő törvény kellene erről,

hogy ép a kisemberek védelmi befektetése az államot terhelje. „Mi, szövetkezet, 30 százalékkal fizetünk többet a nemzeti védelem címén történt adóemelés miatt, míg a rendes üzletek csak 15 százalékkal emelkedett. De ez most meg fog változni, mert a kormány vállalta, hogy kihelyezéseinknél a másfél százalékon felüli veszteséget hordozni fogja.”

A túlszűrt és sötét városrészek lebontására és kisajátítására hozott Slum Clearance című törvény alapján történő kisajátításoknál előfordult konkrét sérelmeket is megemlíti a jelentés. Volt eset, amikor tiltakozott, hogy 5 shillinget fizessenek oly telek négyzet yardjéért, melyért 2 fontot kaptak. Más alkalommal 15 font sterlingért akarták a hat gyermekes családapá olyan házat elvenni, melyért 300 fontot ígértek már. Az Építő Szövetkezet tehát szerencsétlen tulajdonosokat is megmentett.

Megtudjuk a jelentésből, hogy az építési láznak hiénái is adódnak. A közgyűlés tiltakozik a Szövetkezetek Szövetsége nevében a most lábrakapott u. n. „Tulajdon birtokba juttatása” címmel elkövetett kifosztási jellegű üzletek ellen, melyek hasonlóak az eladott varrógép hitelügylet régi furfangjához, amikor egy részletnek elmulasztása a gépnek mint tulajdonnak elvesztését jelenti, habár csak egy részlet hiányzik a teljes vételár kifizetéséhez. Ez a címozott kaland alkalmas arra, hogy megkerüljék a „Bejegyzett vállalkozói” törvény in-

tézkedését is, mert nem történik meg a telek és épület tulajdonba való átírása, csak a megterhelt ingatlan „birtokba adása”. A jogi minőség különbségéhez nem értő kisembert ez által a lelketlenek társasága kénye szerint vetkőzteti le. Ezekre sürgeti a gyűlés a visszaható erővel bíró megigért törvény mielőbbi meghozatalát.

A gyűlés által kívánt jövő programról ezt írja:

„Miután megállapítható, hogy — habár nem zökkenő átmenettel, — de állandó csökkenéssel apad a középosztály kisembereinek családai ház iránti kölcsön kérese s nincs úgy, mint ahogy volt elején, amikor ugrásszerű volt az emelkedés s ma csak ép, hogy forog a kiadott tőke, ezért a kormánynak tovább kell mennie a segítség nyújtásával.”

Tudnunk kell, hogy az 1933. évi egészségügyi törvény szerint minden kisember, aki konyha, fürdő és lakószobában kívül legalább még két hálószobából álló családi házat épít s ahhoz meg van az öt százalékot tevő tőkéje, 95 százalékot kap 2 százalék mellett hosszú lejáratra az államtól.

Követelik, hogy a helyi hatóságok is tegyenek meg mindent, mert a kisemberek osztálya annyira fontos, hogy megsegítése állandó feladatnak tekintendő.

Az angol építési tevékenység megértése végett írjuk ide azt a statisztikát is, melyet a képes építészeti havi folyóirat egy más helyen közöl arról, hogy egészségtelen lakások lebontása és helyébe épült új házak száma mennyit tesz ki.

1938. júniusában az angliai egészségügyi miniszter kitélepített és elbontatott 5480 házat 23.245 lakóval, a hatóságok 2105 házat 8041 lakóval. A Slum Clearance törvény óta 196.250 házat bontottak le, melyben 833.153 egyén lakott. Május végén 73.270 ház volt építés alatt az ily kilakoltatás alatt levők részére, míg a múlt évben májuskor csak 61.954.

Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak bejelentése a népesedési hivatalnál

A népesedési hivatalok felállításáról szóló törvény 36. szakasza szerint minden városi rendőri hivatal és minden községi előjáróság hivatala mellett egy népesedési (bejelentő) hivatal létesült, amelynek a feladata — beírni az összes román állampolgárokat és idegeneket, akik a községben állandóan letelepednek és ott tartózkodnak. Ezzel kapcsolatban tehát végzik mindazon teendőket, amelyek ezen nyilvántartással felmerülnek.

A törvény 40. szakasza szerint a háztulajdonosok, a házak hasznélvezői, a főbérlo, vagy azok, akik a ház kezelésével vannak megbízva, vagy azok, akik szobákat adnak bérbe, vagy albérletbe — kötelesek család tagjaikat, szolgálóikat, munkásaikat és alkalmazottaikat, akik velük laknak, vagy telepükön dolgoznak, bejelenteni.

Azok, akik a fenti kötelezettségeknek nem tesznek eleget 500—1000 leig terjedő pénzbírsággal büntethetők az illetékes járásbíró által.

Tekintettel arra, hogy a végrehajtási utasítás 15. szakaszában azt említi, hogy a gazda és munkaadó azon munkásokat és alkalmazottakat kell bejelentse, — akik veie laknak, — felmerült a kérdés, hogy amennyiben az alkalmazottnak már bejelentett

lakása van — kell-e még bejelenteni a munkaadónak is, hogy nála alkalmazott az illető.

Erre vonatkozólag a népesedési hivatalról szóló törvény 40. és az ehhez kiadott szabályzat 47. szakaszainak összehasonlítása útján a következő válasz: kell adnunk:

A törvény 40. szakaszának utolsó bekezdése szerint a munkaadó bejelentési kötelezettségét képezi azon alkalmazottak bejelentése, akik a munkaadó telepén dolgoznak.

Ezt kiegészíti a végrehajtási utasítás 47. szakasza, amely — szerint — a munkaadó három nap alatt köteles ezen bejelentést eszközölni úgy a munkás — mint többi alkalmazottaira vonatkozóan.

A különbség csak az, hogy azon alkalmazottakat, akik vele laknak, más formulán jelentik be, mint azokat, akik nála alkalmazásban vannak, de nem laknak nála.

Minden esetben ezen bejelentésnek elmulasztása azzal jár, hogy a járásbíró a népesedési hivatal megkeresése alapján köteles kiszabni a pénzbüntetés, amely 500—1000 leig terjedhet.

Ez a rendelkezés vonatkozik tehát úgy a városi, mint a vidéki munkaadókra.

A munkabérek kiszámítása

A munkabéreknek szabadság idejére való kiszámítása és kifizetése a minisztériumnak az UGIR részére adott tájékoztató válasza szerint, kétféleképpen történhetik. Ha az utolsó három hónap alatt kifizetett összért a naptári össznapi számával elosztva az átlagos napi bért számítjuk ki, úgy az a szabadságidő minden napjára s így a vasárnapokra is kifizetendő. Ha viszont a három havi összmunkabér csak a tényleges munkanapok számával osztott el, az így kijövő napi bérösszeg csak a szabadságidő munkanapjaira fizetendő ki.

A TIZENHARMAS SZÁM...

A házasszony ijedten veszi észre, hogy éppen tizenhároman ülnek az asztalnál. Figyelmezteti erre a férjét.

— „Csak nem vagy babondás?” — kérdi a férj.

— „Szó sincs róla, de csak tíz személyre főztem.”

FIGYELMES VENDEG.

Egyik nyári vendéglőben halottuk a héten. Az a bizonyos mindenütt jelenlevő tréfás ur modta a pincérnek:

— Hozzon nekem egy hagymás rostélyost. De közben írjon néha a konyhából, hád tudjam, hogy még él.

Mi a „műanyag“?

A műanyagipar néhány évtized előtt csak nem ismeretlen fogalom volt. Ennek az iparágak nagy fellendülését a világháború nyersanyaghiánya indította el. Kezdetben bizonyos anyagok pótlására rendezkedett be a műanyaggyártás, később azonban a technika fejlődésével párhuzamosan olyan soha nem remélt gyártási perspektívák nyíltak meg ez ipar kultiválói előtt, hogy a műanyagipar nemcsak teljesen önálló iparágga fejlődött, hanem egyike lett a legelőkelőbb és a legproduktívabbaknak.

Maga a műanyag tulajdonképpen összefoglaló fogalom, amely eredetileg pótanyagot jelentett, később azonban a gyártási eljárások egyre tökéletesebbé válása során önálló gyártási anyaggá fejlődött. A műanyag két csoportra osztható. Az egyik csoportba tartoznak a phenolból és carbamidból stb. formalinnal készített kondenzációs termékek, melyeket vagy tiszta állapotban mint úgynevezett nemes műgyantát karkötők, gyöngyök, billiárdgolyók és egyéb műtárgyak készítésére használnak, vagy pedig különböző szálak anyagokká (faliszttal, papírhulladékkal, teksztilyaggal, azbeszttel) keverve, nagy nyomás alatt, mintegy 170 Celsius fokos izzítás mellett, acélformákban sajtolnak a kívánt célra. A másik csoportba tartozik a galalit, melyet caseinturából formalin hozzáadásával készítenek a amely gombgyártás és egyéb műtárgyak gyártására kiválóan alkalmas.

Szinte elképzelhetetlenül széles területen érvényesül ma már a műanyagok felhasználása. A különböző műgyantákból kivonatolt présorgyártmányokat ott találjuk a háztartásokban poharak, sótartók, kávédarálók, evőeszközök, tányérok, csészék formájában, ott találjuk a közszükségleti cikkek között, ahol mint namutartók, dohányszekencék, cigarettadobozok, kesznyeek, írőkészletek, kilincsek, butorgombok és lámpák tesznek jó szolgálatot. De nélkülözhetetlen anyag a présor ma már a villamosiparban, ahol az összes elektromos szerelési cikkek előállíthatók műanyagból és ezenkívül telefonkészülékek és rádióalkatrészek céljaira is kitűnően felhasználhatók. Megtalálhatjuk azonban a műanyagot csapágys, teksztilyorsók és egyéb ipari segédeszközök formájában is, úgyhogy a mindennapi és ipari életnek nincsen egyetlen olyan területe sem, ahonnan hiányoznék az új ipari korszaknak ez a hasznos, rugalmas és mindenekfelett igen olcsó anyaga.

A közszállításhoz adott rabattból két százalék az Iparoktatási Alapé.

Az 1938. június 2-iki törvény elrendeli az Iparoktatási Alap képzését akként, hogy a szállítókhoz adott rabattból két százalékot ezen alapnak enged át a közintézet. Ha például költ. segélyt ad a vállalt munka 80 ezer lei, úgy azt az alap meg, aki nagyobb engedményt ad. Ha például feltesszük, hogy a vállalkozó csak 2 százalékot vagy ennél kevesebbet ad, úgy az egész engedmény az Iparoktatási alapé. Ha például öt százalék a rabatt, úgy az illető közintézmény voltaképpen három százalékot kap, átengedve két százalékot az alapnak. Az összeg kiutalása akképpen történik, hogy a netto összeg felül a vállalkozónak utalják ki az Iparoktatási Alapnak jutó összeget is, de a pénz. ügyigazgatóságon külön nyugta ellenében azt tartozik befizetni. Amíg ezt a befizetést nem igazolja, a letett bántpénzt vagy óvadékot a vállalkozó nem veheti fel.

= Ecet és diófa fuvarja. A CFR a helyi tarifa negyedik kiadásába a következő változás illesztendő: 1318. Ecet hordóban 10—15 fok koncentrátság mellett 005 osztály, 013 special, 151 átlomás, 551 kiviteli tarifával számítandó. Szeptember 1-től diófa hasáb, vagy rönkben, a mely 1501. tételszám alatt szerepelt, a speciál-tarifa 012 tétel szerint számítandó.

UDVARIAS VOLEGÉNY.

Cubák elmegy az orvoshoz és egy sígan szert kér tőle, ami megszünteti a horkolást.

— Ugyan kérem — nevet az orvos — ne szedjen semmit se. Mit bántja az magát, hogy éjjel horkol?

— Nem is engem bánt, — feleli Cubák.

— Hanem?

— A menyasszonyomat.

Temesváron munkásfürdőt kell létesíteni az iparvállalatoknak

A tisztátalan munkásokat azonnal el kell bocsátani a temesvári üzemekből.

A közegészségügyi minisztérium már hó. napokkal ezelőtt tervbe vette az ipari üzemek egészségügyi berendezéseinek lényeges kiegészítését, elsősorban pedig a munkásfürdők létesítését. A temesvári városvezetőség az első között volt, amely magáévá tette a minisztérium terveit és a munkásfürdők létesítése tárgyában megbeszélést folytatott az iparvállalatok képviselőivel és az egészségügyi szakértőkkel.

Eme megbeszélések eredményeképpen a városvezetőség most rendeletet adott ki 41015 sz. alatt, amelyben kötelezővé teszi az iparvállalatok számára a munkásfürdők létesítését. A rendelet szerint mindama iparvállalatok, amelyeknek munkáslétszáma tiznél nagyobb, kötelesek a munkahelyek mellett zuhanyfürdőket felszerelni az alkalmazottak számára. Azokban az üzemekben, ahol a munkások festőanyagokkal dolgoznak, vagy pornak és füstnek vannak kitéve, a fürdő mindennap kötelező, a munkahely elhagyása előtt. Emé üzemek fürdőberendezését előzőleg a kerületi hatósági orvosnak kell felülvizsgálnia. A mindennapi fürdőre kötelezett munkások külön könyvecskét kapnak, amelyben az üzem vezetősége naponta igazolja, hogy az illető használta az üzem fürdőberendezését. Azon munkásokat, kik nem tesznek eleget a fürdési kötelezettségnek, azonnal hatállyal elbocsátják az üzem kötelékéből.

Minden egyes üzemben a hatósági orvosok állapítják meg a szükséges zuhanyfürdők számát, valamint a fürdés órarendjét, amelyet a munkások kötelesek betartani. Ugyancsak a hatósági orvosok ellenőrzik, hogy az üzemek tulajdonosai eleget tettek-e mindezen egészségügyi követelményeknek és a rendelet ellen vétőket szigorúan megbüntetik. Nemkülönben büntetésben részesülnek ama üzemek tulajdonosai is, akik nem bocsátották el a fürdéstől vonakodó munkásokat. A városvezetőség fenti rendelete tíz nap múlva hatályba lép és annak végrehajtását hatósági orvosok ellenőrzik.

Két vezető titkára lesz a temesvári kereskedelmi és iparkamarának

A kamara mellett választott bíróság létesül.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara elnöki tanácsa ülést tartott, amely a megüresedett kamarai főtitkári állás betöltésének kérdésével foglalkozott. Az ülésen Besa Cornel mérnök, alelnök elnöklettel és az a vélemény alakult ki, hogy a kamarának két vezető titkári állást kell létesítenie.

A kamarák szervezéséről szóló törvény értelmében ez a megoldás lehetséges, de szükségesnek is látszik, mert a kamarák hatásköre az új alkotmány szellemében kibővült. Most dolgozzák ki a nemzetgazdasági minisztériumban azt a rendelettervényt, amely a kamara mellett működő választott bíróságokat létesíti.

Eredetileg a választott bíróság a Lloyd Társulat hatáskörébe tartozott, azonban a Lloyd választott bíróságának megszüntetése után pedig ezt a szerepet a tőzdebíróság vette át. A tőzdebíróság hatásköre kizárólag a tőzsdén lebonyolított ügyletek vitás eseteire szorítkozik, viszont a kereskedelmi ügyletek hosszú sora olyan, amely természeténél fogva távol áll a tőzsdétől. Ezen ügyletekből eredő vitás esetek eldöntésére szolgál majd a kamara mellett működő választott bíróság.

A kamara elnöki tanácsa elhatározta még, hogy a két titkári állás betöltésére nem ír ki pályázatot, hanem azokra a kamara két jelenlegi aligazgatóját, Arzenovici Zoltánt és Pacurariu Ioan dr.-t ajánlja. A kinevezésre vonatkozó ajánlást előterjesztik a nemzetgazdasági minisztériumnak, amely végső fokon döntésre jogosult ebben az ügyben. Köztudomású, hogy ugy Arzenovici Zoltán, mint Pacurariu Ioan dr. évek hosszú sora óta fejtenek ki működést a kereskedelmi és iparkamaránál és kitűnő ismerői a Bánság közgazdasági életének.

Kincstári jogi kar létesítése.

A pénzügyminisztérium tervbe vette egy különálló kincstári jogi karnak a felállítását, amelynek feladata kizárólag a kincstári érdekeknek a bíróság előtt való megvédése volna. A kincstári jogi kar felállítása rendelettervény uaján történne. A pénzügyminisztérium szerint ezen a téren még egy kívánság tapasztalható. Célrányos volna ugyanis, ha a kincstári ügyeket külön bíróságok tárgyalnák. Ezért a rendelettervénytervezet kimondja ilyen kincstári bíróságok létesítését is.

Uj maximális árakat állapítottak meg Aradon

Az Arad városi ármegállapító bizottság folytatódó ülésein a napokban vizsgálta felül a fontosabb közszükségleti cikkek árát, az autótaxik és bérkocsik viteldiját, valamint a szállodák és fürdők díjszabását. A helyi viszonyok kellő mérlegelésével hozott határozatokat a bizottság Riscutia Moise helyettes-polgármester elé terjesztette, aki ma délután hozta meg végleges döntését. A polgármester minden esetben magáévá tette az ármegállapító bizottság javaslatait, amelyek

egyetlen szakmában sem indítottak az eddigi érvényben volt árak emelését, sőt a szállodai, személyfuvarozási és kenyér árak leszállítására irányultak.

A végleges döntés értelmében a szállodai szobák árát 10—30 százalékkal csökkentették. A szállodai árak megállapításával kapcsolatban a polgármester gondoskodott a köztisztviselők és katonatisztek érdekeinek védelméről is, amennyiben a leszállított árakból 25 százalékos kedvezményt biztosított részükre. A gőz és kádfürdők árai változatlanok maradtak.

A bérkocsik viteldijának 10 százalékos csökkentését határozta

el Riscutia Moise polgármester, egyben pedig elrendelte, hogy a kocsik belezésében, feltűnő helyen táblát helyezzenek el, amely az utazóközönség tudomására hozza, hogy a taxaméter által jelzett összegnél 10 százalékkal kevesebbet kell fizetnie viteldijuk. A bérkocsik díjszabásában nem történt változás.

Mint előrelátható volt, a kenyér árát a liszt árcsökkenéséhez mérten, kilónként 50 banival csökkentették. Továbbra is megmarad az a helyzet, hogy

a fűszerkereskedők és szatócok kilónként 50 bani felárat számíthatnak.

Nagy érdeklődés nyilvánult meg a közönség részéről az új husarak iránt is, amelyek változatlanok maradtak. A polgármester tekintetbe vette a szakkamarák képviselőinek véleményét és ennek alapján

a husiparosok áremelési kérelmét elutasítva, a régi árakat hagyta érvényben,

csupán a zsir árát szállította le 38 leiről 36 leire. A hentesek és mészárosok természetesen elégedettek a döntéssel és már lépéseket tettek abban az irányban, hogy a szakkamarák és a város képviselőinek bevonásával újból állapítsák meg hatóságilag az állatok árát, amelyek szerintük ismét emelkedtek. A husiparosok azt javasolják, hogy a hatósági közegek részvételével keressék fel Arad környékén több község piacát és az állatok árát a helyszínen újból állapítsák meg, majd pedig ennek alapján vizsgálják felül a husaárakat. A kérdésnek már helyt is adtak, amennyiben csütörtök reggel a főállatorvos és a kereskedelmi és Iparkamara képviselőjének bevonásával bizottság utazik ki Arad megyébe és a helyszínen tanulmányozza az állatok árát.

Az új maximális árakról szóló hirdetmény csütörtökön jelenik meg a falragaszokon.

A bucureştii iparkamara a gyökeres adóreform megvalósítását sürgeti

A kamara a pénzügyminiszteriumhoz eljuttatott memorandumban felsorakoztatta kifogásait az április elsején módosított adótörvénnyel szemben.

A Bucureştii Kereskedelmi és Iparkamara az adótörvénynek április 1-én életbe léptetett módosításaival kapcsolatban részletes memorandumot juttatott el nemrég a pénzügyminiszteriumhoz. A memorandum főbb vonásokban a következőket tartalmazza:

A bucureştii Kereskedelmi és Iparkamara állandóan sürgette, hogy az adótörvény alkalmazásánál vegyék figyelembe azt az elvet, hogy adó csak jövedelem után fizethető. Az utóbbi években azonban az egyenesadótörvényen eszközölt módosítások bevezették az úgynevezett feltételezett (vélelmezett) jövedelmet, amelyet nem a könyvekből, sem pedig a tényleges helyzet alapján állapítanak meg. Ebben a kategóriába tartozik a magánvállalatok és részvénytársaságok úgynevezett minimális adója.

Az 1938. április 1-én kihirdetett törvény általánosítja a feltételezett jövedelmet.

A rentabilitási kulcsok

Az adótörvény 39. cikke 2. pontjának módosított a) bekezdése bevezeti az automatikus megadóztatást rentabilitási kulcsok alkalmazása útján akkor is, ha a vállalat veszteséggel dolgozik. Tény az, hogy az egyenesadótörvény szelleméből megállapítható, hogy az évenkénti adókiivetés alá tartozó vállalatoknál ezt az eljárást csak abban az esetben alkalmazzák, ha szabálytalanul vezetik a könyveket. Azonban ezeknek a kulcsoknak alkalmazása, ha nagyobb feltételezett nyereséget ad, indok lesz a könyvek visszautasítására, ha ezekből a könyvekből a feltételezett jövedelem nem állapítható meg.

Még szigorubb ez az intézkedés az adórögzítés esetén, amidőn a módosított törvény szerint az adóköteles jövedelmet a forgalomhoz viszonyított kulcs alkalmazása útján kell megállapítani. Ennélfogva az adórögzítést élvező kereskedők nem támaszkodhatnak szabályosan vezetett könyveikre, hanem automatikusan alkalmazzák velük szemben a rentabilitási kulcsot. Az adórögzítés, illetőleg az ezzel kapcsolatos osztályozás, középjövedelem megállapítását tételezi fel, amely egész sor adatra támaszkodik, mint lakbér, az üzlet elhelyezése, forgalom, alkalmazott személyzet, az előző évek jövedelme stb., amit esetenként kell megvizsgálni.

Az egyenesadótörvény alkalmazza a forgalom után történő megadóztatás rendszerét, azonban hozzáadja a következőket:

a) Az adókiivetésnek az előző év forgalma alapján kell megtörténnie, összehasonlítva más hasonló szakmájú üzemekkel.

b) Ha a forgalom nem állapítható meg pontosan a könyvek, vagy más adat alapján, az adóköteles jövedelmet becslés útján kell megállapítani, összehasonlítva ugyanazon jelentőségű és kategóriájú más adózóval, tekintetbe véve a lakbért is.

Nincs szó tehát egyöntetű adókiivetésről, hanem esetenkénti adómegállapításról, még ugyanazon kereskedelmi kategóriákon belül is, ami természetes is, mert egyes cégek kisebb rezsivel dolgoznak, mint más cégek, az egyik saját tőkével, a másik kölcsönként tőkével dolgozik, stb.

Ennélfogva a rentabilitási kulcs rendszerre nálunk nem alkalmazható, különösen akkor, ha a jövedelmet nem a könyvekből, hanem becslés útján vagyis minimális megadóztatás útján, vagyis feltételezett jövedelem szerint állapítják meg.

Külföldön is alkalmazzák a rentabilitási kulcs rendszerét, azonban ez a kulcs nem nettó, hanem bruttó rendszerű, mert a megállapított bruttó jövedelemből levonják a költségeket.

A fentieket figyelembe véve a Kamara kéri a pénzügyminisztert, hogy tekintsen el a rentabilitási kulcs alkalmazása útján történő adókiivetéstől és ezeket a hányadosokat csak irányadóként használják kötelező jelleg nélkül, a rentabilitási hányadosok megállapításánál pedig vegyék figyelembe az egyes kereskedelmi és iparkamarák előterjesztéseit.

Az adórögzítést élvező iparosokkal kapcsolatban a bucureştii Kereskedelmi Iparkamara a régi rendszer visszaállítását kéri, vagyis, hogy a patenta fixa osztályt a szabályosan vezetett könyvek után állapítsák meg.

Külföldi cégek megadóztatása

Az adótörvény módosítása a külföldi cégek megadóztatása tekintetében olyan természetű, amely szerint Romániában képviselt minden külföldi cég jövedelmi adó alá esik. A régi törvény szövege szerint, a külföldi cégek csak akkor adózhatnak meg, ha az országban üzemi székhelyük van, amelynek útján a külföldi cég nevében és számlájára szerződéseket köthetnek. A rendelkezések képviselő útján történő továbbítása nem vonta maga után a külföldi cég megadóztatását. Ezt a rendszert vették alapul a kettős adózás elkerüléséről szóló román-német egyezmény megalkotásánál is.

A módosító törvény szerint, a külföldi cég megadóztatását vonja maga után, ha megállapítható, hogy

a) képviseleti szerződés áll fenn,

b) a képviselő rendszeresen tevékenységet folytat a külföldi cég javára.

A fenti rendelkezések következtében Romániában képviselt minden cég adó alá esik, aminek eredménye lesz, hogy megszűnik a képviseleti kereskedelem, mert egyetlen külföldi cégnek sem lesz érdeke, hogy ilyen feltételek mellett Romániában képviseletet tartson fenn. Ez pedig nem a törvényhozó szándéka.

A bucureştii Kamara kéri tehát, hogy a pénzügyminiszter vagy állítsa vissza a régi rendelkezéseket, vagy pedig adjon ki olyan utasítást, amely szerint a külföldi cég jóváhagyásának feltétele mellett eszközölt rendelkezés továbbítások ne tekintessenek üzemi székhelynek a törvény értelmében.

Az ipari vállalatok amortizációi.

A 31. cikk 7. pontjának módosítása szerint, kereskedelmi vállalatok adómentesen nem amortizálhatnak. A tényleges helyzet az, hogy a kereskedelmi vállalatnak butora, írógépe, pultjai, portálja és egyéb berendezési tárgyai vannak, amelyek az idők folyamán elértéktelenednek, illetőleg tönkrementek. Az aktívumban mutatkozó hiány csak fokozatos amortizáció, vagy pedig a költségek (vesztések) közé való beiktatással fedezhető. Az új törvény azonban nem engedi meg egyiket sem. Egyébként semmiféle külföldi törvényalkotásban nincs olyan rendelkezés, amely lehetetlenné tenné a kereskedelmi vállalatok részére az amortizációt. Ezért azt kéri a bucureştii Kereskedelmi és Iparkamara, hogy az adómentes amortizációt engedélyezze a pénzügyminiszter úgy az ipari, mint a kereskedelmi vállalatoknak.

A memorandum további részében az adórögzítéssel kapcsolatban azt kéri a Kamara, hogy az osztályozást végző bizottságokba ismét helyezzék vissza a kereskedelmi és iparkamarák delegátusait, továbbra is tartsa fenne a pénzügyminiszter az adófelbevezetésekkel és kontesztációkkal kapcsolatos illetékmentességet, a nagyvállalatok könyveinek verifikálásával kapcsolatban pedig vezessék be a control-registert, amelyben minden adóellenőrzés alkalommal tintessék fel az ellenőrzés keltét és a megvizsgált adók természetét.

A bucureştii Kereskedelmi és Iparkamara végül az általános adóreformot sürgeti.

Fontos intézkedés a szabad devizakereskedelem megvalósítása felé

Bucureştii jelentés szerint a kormány gazdasági bizottsága fontos külkereskedelmi rendelkezéseket tett, amelyek lépést jelentenek a szabad devizaforgalom felé. Röviden az intézkedések lényegét ezekben foglaljuk össze:

1. Felemelték a gabonaértékesítési prémiumot.
2. A kivitelből származó devizák 30 százalékát az exportőrök a szabad forgalomban adhatják el.
3. Külföldi fizetések teljesíthetők — a rendelet által megállapított mértékben — a Banca Naţională előzetes engedélye nélkül.
4. „Kisegítő behozatal” kvótán kívül is eszközölhető.
5. A 80—81 kgr.-os 2 százalékos tisztaságú búzára vonatkozik csak a 400 leles métermérsánskénti minimális ár.
6. A külföldi államokkal kötött fizetési egyezmények módosítás alá kerülnek.

Harminc százalék deviza szabadforgalomban

A gazdasági bizottság elsősorban azokat a nehézségeket vette figyelembe, amelyek a gabona világgiazi árának csökkenése folytán állottak elő. Ezért úgy rendelkezett, hogy bizonyos árucikkek kiviteléből származó deviza 30 százaléka a devizakereskedésre felhatalmazott bankok úján szabadon legyen eladható, de csak azokban az országokban, amelyekben devizakorlátozó intézkedések nincsenek. A bankok nem

tartoznak a Banca Naţională előzetes jóváhagyását kikérni, csupán hat hónapon belül az eladásokról jelentést tenni.

Ez a szabad deviza árubehozatalra is felhasználható, tekintet nélkül arra, hogy az importőrnek behozatali kvótája van-e vagy sem, de csak devizakorlátozás nélküli államoktól.

RADIKALIS MEGOLDÁS

Piff és Puff találkoznak az utcán. Azt kérdi Puff:

— Na, mi van azzal a tisztviselőddel, aki téged a legcsúnyább vádakkal illetett és mindennek elnevezett?

— A torkára forrasztottam a szót.

— Hogyan?

— Bevettem az ületbe törőnek

ÉRZÉKENY BUCSU.

A Furulya-uccat iparmágnás felesége külföldre utazott nyaralni. A négyhetes utra — hiteles forrásból eredő megállapítás szerint — 22 ruhát, ugyanannyi cipőt és 32 kalapot, továbbá két komornát és 200 darab migrénstiftet vitt magával. Indulás előtt az asszony az étkömörműtől és kutyától, a férj pedig a mozdonytól simogatta.

FILMSZERÜEN LAKNI

Egy nagy angol napilap kiállítását rendezett London előkelő közönségének s ennek azt a címet adta: „Milyen az ideális otthon?” Mint-hogy egy jó kiállításnak savát-borsát is meg kell adni, a rendezőség erre a célra a hollywoodi filmsztárok otthonának bemutatását választotta. Apró modellek, kellően színezett fényképek mutatták be, hogy melyik híresség milyen konyhában főzi az ebédet és az ismert producerek minő könyvtári szobában mélyednek el tanulmányaikban.

De az eredmény nem felelt meg egészen a várakozásoknak. Kivált pedig az „eszményi otthon” fogalmát illetően keltett csalódást. A látogatók merész sárfészeket, vagy turbékolásra berendezett édes budoirokat vártak. S ehelyett azt tapasztalták, hogy kedvenceik éppen olyan lazas és unalmas stílus-szobák keretében élnek, mint a newyorki olajmágnások. Ne nézd meg ideáljaidat papucsban és hálókabátban. De ha az illető színészeti ideálo, akkor az otthonában sem. Az amerikai gazdagok — színészek és bankárok — lélekölően egyforma szobákban laknak, melyek mindig emlékeztetnek valamire. Hol a múzeumi hideg szobákra, hol a nagyáruházak butorostályára.

Mikor a képzetet az eszményképek világába sétál, valami varázslatos háttérrel, bódító színekkel veszi körül ideáljait. Ez a tündéres kulisza sokkal jobban illik hozzájuk, mint a nehéz faragott butorok, melyeket olasz régiségkereskedők gvárilag hamisítanak. Bálványok lenni: felelősségvállalást jelent. És izlésre kötelez. Clark Gable fogadósobája férfias, marcona angol butorával a Tudorok stílusában. De ez még nem mond semmit. Valószínűleg Mae West-től is kiábrándultan fordultak el tisztelettel, látva a hálószobáját, mely egy kicsit Du Barry asszonyára emlékeztet. Egy vidéki ecetgyárosné fodros elképzelésével. Mennyi laposság, banalitás és gondolatszegénység a sok-sok félistenség otthonában! Örökké ugyanazok a történelmi megoldások. Angol rómeszansz, francia Lajosok, Viktória királyné öblös nagy fotói, márványfalú ebédli és korintusi oszlopok közt mársás asztalok, azután szalonok vörös damasztal. Szalonok aranyozott székekkel, szalonok velencei tükrökkel és csillárokkal. Az ember elkábul ettől a sok pompától. Azután ásitozni kezd az unalomtól.

AZ ÖSZINTESÉG HÍVÁNYA

Az őszinteség nem éppen hollywoodi erény. De vajjon mikor adja át magát a film hőse igazán és feltételek nélkül a magánéletnek, hogyha nem a szobája falai közt? Őszinte talán csak a kis Shirley Temple mamája tud lenni. Az igazi és mai kertet csináltatott a gyermek szobája mellé és igazi játékszereket rakott bele. Őszinte volt továbbá Claudette Colbert. Nekem nem kell az a sok drága falikárpit, nehéz lambória a szobámban — mondotta valószínűleg a berendező művésznek. En: én akarok lenni az otthonomban. És a falakat a fürdő szobájától az öltözőn át a fogadósobáig végig tükrökkel tapasztattatta ki. Ebben a lakásban lelkiismeret van.

A filmszereplőktől azonban senki sem kívánhat több izlést és bátorságot, mint azoktól, akik a hollywoodi színpadokat díszletezik. S nem látjuk-e mindennap ezernyi mozivászon ugyanazt a nagyozó és patétikus stílust? Hogy van az, hogy a filmberendezések zöme még mindig a régi szállodai hallok és a szépségzalombok világából merít sugallatot, aranyos cikornyákat, zúgó ürességet, fejedelmi gögöt, akár trónteremről van szó, akár egy leányinternátus kis szobájáról.

FILM ÉS AZ ÉLET

A film csodálatos módon eddig alig volt hatással lakáskultúránkra. Wilde Oszkár bölcselése — az élet utánözsa a művészetet s nem a művészet az életet — ezen a ponton nem vált be. Az élet nem vesz tudomást ezekről a malacokkal kövezett uriszobákról. Tulságosan órák és giccsesek ahhoz, hogy a mozilátogatók lemásolják őket. Hogyan kell hollywoodi divat szerint öltözni, bajuszt nviratni filmhős módján, belépni egy cukrászdába garbós nézéssel, mindezt megtenni a film, mint nevelő. Harghordozást, gengszter-nevelést, diplomata-mo-solyt, mindent, ami századunk modorába és erkölcsébe tartozik, szemléltető módon közvetíti.

De a lakás, az más. Abban még a külsőségek utánzásához is pénz kell, sok pénz. Vannak az inarművészetnek bizonyos területei, melyek a filmtől már elcsúszottak a lényegét is, az optikai és a kinetikai látásmódot. Sűrűn találko-zunk ezzel az életben: a neonsövek, a

plakátok, a városkép világában éppen úgy, mint a fotóriportázsban és az ujszerű képes ujságokban. Ebben igenis Amerika volt a kezdeményező. Mint mindenben, amiben új szellemi lendület és technikai fölényesség van. De az otthonok még tartózkodók és maradiak Amerikában.

MERESZ KISÉRLETEK

Ami a filmszerű lakást illeti: annak villanásai inkább mifelénk, az ó-világban mutatkoznak. Egy-egy bátor kísérlet már látszik itt is, ott is, mérnökök, építésszek és művészek lakásaiban. Mintha csak önbeoltások volna-nak ezek a filmhatások, házi kipróbálásra. A lényegük majdnem mindig ugyanaz: az új anyagoknak és a meglepő fényhatásoknak ügyes kombinálása.

Az a westfaleni építész például, aki nemrég egyetlen szobából álló új kerti házat nagy fény- és színűtemekre osztotta fel, már filmszerűen gondolkozott. Padozata csupa óriási fehér és fekete kockára van beosztva. Falain csaknem véges-végig betonlapok és konzolok. A falba rejtett szekrények előtt pedig hatalmas, kivilágított női arcmások klasszikus festményekről. Ajtók is mind fehér és fekete kockák-ból. Óriásablakok tejüveggel. Este nagy reflektorok vetítik rájuk kívülről a kertből a nappali fényt. Mozi, játékos képzelettel. Eppen úgy,

mint annak a francia filmesnek a lakása, kinél az asztalból ágy lesz, a zongora hátuljából expresszionista házibár és ehhez a világítást úgy vibráltatja s olyan színben „mixeli”, ahogy azt éppen vendégeinek hangulatváltozatai megkívánják.

Ennél már építészetiileg haladottabb annak az angol filmvállalati szcenikusnak az elgondolása, aki mozgóképein az új lakásteret vízi harcba. Ez a kerek szobák szerelmese. A gondolat nem éppen új. A francia forradalom építésszei már kerek házakat terveztek és üveg-gömbkupolákat akartak rájuk rakni. A félkörös szobakiképzés meg éppenséggel gyakori lett a vasvázás és üvegfalazás új építészetben. Van is benne valami elegáns könnyedség, remek kilátással. De a teljesen kör alakú szoba mégis csak vadul költséges dolog. Temérdek új butorszerűséggel, sok kihasználatlan felületével bizony fényűző pazarlás. Nagy kérdés: mikor tudnánk hozzá szokni ehhez az új, szabadabb térérzékhez a kissé vérünkbe ment négyszögű szobakép után?

A filmszerű lakás tehát egyelőre még inkább a jövő zenéje. Hiányzanak létfeltételei a zseniális filmszcenikusok és a sokszorosított valósága a gyakorlatban. Ez azonban alig nevezhető bajnak. Hadd legyen az embernek a reális, kézzelfogható lakásán kívül tiúndéri otthona is az imaginárius élet síkján: szép szobák, kal a kék levegőgömbben, fényjátékokkal és szíjjakkal kibélelve.

Nádai Pál

A helyiség kérdésén mulik, hogy hatszáz brassói magyar iparostanoncnak iskolája legyen

A kérdésben a kolozsvári katolikus egyháztanács a döntő szó.

Az elmúlt esztendő tavaszán az erdélyi katolikus egyháztanács tervbe vette, hogy az egyik legfejlettebb ipari központban iparos tanonciskolát állít fel. Erre az elhatározásra főleg az vezette az egyháztanácsot, hogy az állami tanonciskolákban csak kortátoit számban jut hely a magyar iparos ifjúság számára, szükség van tehát egy olyan tanonciskolára, amely felekezetre való tekintet nélkül minden magyar anyanyelvű tanoncot felvesz. Az erdélyi katolikus egyháztanács ezt a tervet teljes egészében elfogadta és úgy határozott, hogy már 1937. őszén felállítja a tanonciskolát, mégpedig Brassóban, miután ma Erdélynek Brassó a legfejlettebb ipari központja. Az egyháztanács határozatáról értesített a brassói katolikus egyházközseget, amelynek választmánya örömmel fogadta a tervet és remélte, hogy annak semmi akadálya nem lesz. A nagy jelentőségű elhatározás márcsak azért is meglepővé vált, mert Brassóban hatszáz magyar nyelvű iparostanonc várja, hogy beiratkozassék ebbe az iskolába, amelynek elvégzése nélkül nem is kaphat munkakönyvet és nem lehet mesterré akkor sem, ha időtlen időig tanonckodott és ki

is tanulta a mestersegét. Ez a hatszáz magyar nyelvű tanonc ugyanis kiszorult az állami iparos tanonciskolából, míg a százsz felekezeti tanonciskolában szintén nem vehető fel.

Az iskola elhelyezésével kapcsolatban két helyiség került szóba: a katolikus elemi iskola és a katolikus gimnázium helyiségei. Az elemi iskola helyiségei nem bizonyultak megfelelőnek. Kicsik a termek, szűkek a padok, nincs elég fűtőhely, nincs meg a szükséges felszerelés. Ez a terv már eleve elesett. Maradt volna a katolikus gimnázium, amelynek van megfelelő felszerelése és terme és amelyet az iparostanonciskola annál kevésbé zavarna, mivel az csak este tartana előadásokat. A gimnáziumot azonban az illetékes szervek lényegtelennek mondható indokollással nem hajlandók az iskola rendelkezésére bocsátani.

A brassói magyar tanonciskola ügye tehát egyelőre a helyiség kérdése miatt elakadt. Az egyháztanács központját értesítették is már a helyzetről, de intézkedés még nem történt.

Döntő szava ebben a kérdésben csak a kolozsvári egyháztanácsnak lehet, miután a brassói gimnázium közvetlen az egyháztanács fennhatósága alá tartozik.

ARNYALATBELI KÜLÖNBSEG

Az a hír járja, hogy Iceg megbolondult. Egyik nap felmegy hozzá a Biceg és tapintatosan megjegyzi, hogy jó lenne, ha az üzlet vezetését mára bízna. — Ugyan, — mondja erre Iceg, — lehet, hogy bolond vagyok, de marha, az nem vagyok.

SZÖRNYU TEVEDES

Kohnéknak kisfiuk született s Móricta addig fajgat, amíg megengedik, hogy megnézze az újszülöttet. Móricta alaposan megnézi a gyermeket, majd ijedten rohan az apjához: — Papa, kérem, itt valami szörnyű tévedés történt. — Mi? — Képzeld, a golya egy keresztény fiút hozott nekünk.

A Targu-Mures-marosvásárhelyi közmühely ügye az iparosgyűlés előtt

Tg.-Mures-Marosvásárhely érdekelt iparosai a közmühelyek ügyében újabb gyűlést tartottak. Cimpoa igazgató elmondotta, hogy a közmühely ügyével kapcsolatban küldöttség ke-reste fel az illetékes minisztereket és az ország-ór parancsnokságot s mindenütt megnyugtató ígéretet kaptak az iparosság jogainak tiszteletben tartására, amit a szakiskola által kezdeti megmozdulás veszélyeztetett. A gyűlés határozatot fogadott el, amelynek egyik másolatát elküldik az iparügyi minisztériumnak és kéri, hogy a közmühely mai helyzetét törvényre-de-lettel állandósítsák, hogy ezáltal teljesen lehetlenné tegyék a szakiskola által esetleg ezután indítandó s a közmühely elvételére irányuló kez-deményezéseket. Az iparosság tömegei remélik, hogy jogos kérésük meghallgatásra talál.

Az egyenesadó, a szeszadó és fogyasztási adóbevétele a pénzügyi év első négy hónapjában meghaladta az előirányzatot

A pénzügyminisztérium közzétette a költségvetési év első négy hónapjának bevételeiről szóló jelentését. A pénzügyminisztérium jelentése szerint, az állam bevételei ebben a költségvetési évben jelentős mértékben növekedtek a múlt év hasonló időszakával szemben. Négy hónap alatt (1938. április 1-től július 31-ig) az állam bevétele az egyenesadókiből 2 milliárd 279.4 millió lei volt, a múlt év ugyanezen időszakának 1 milliárd 562.7 millió ilyen bevételeivel szemben. A költségvetési előirányzat ebben a négy hónapban 2 milliárd 178.3 millió lei volt, vagyis, a tényleges bevétel az előirányzatot 4.5 százalékkal haladta meg és 45.6 százalékkal volt több, mint a múlt év hasonló időszakában.

Avámbevétel a költségvetési év első négy hónapjában 430.2 millió lei volt a múlt év hasonló időszakának 474.9 millió leies bevételével és az ezévi 491.3 millió leies előirányzattal szemben.

A szeszadóbevétele 315.8 millió leit tett ki a múlt évi 314 millió leies bevétellel és az ezévi 271.7 millió leies előirányzattal szemben.

A fogyasztási adóbevétele a költségvetési év első négy hónapjában 1 milliárd 621.5 millió lei volt, a múlt évi 1 milliárd 236 millió leies bevétellel és az ezévi 1 milliárd 583.3 millió leies előirányzattal szemben.

A forgalmi adóbevétele 1 milliárd 512.3 millió leit tett ki, 18.6 százalékkal többet, mint a múlt év hasonló időszakában, amiképpen a bevétel 1 milliárd 275.4 millió lei volt és 4.7 százalékkal kevesebb, mint az előirányzat, amelyeknek összege 1 milliárd 586.7 millió lei.

Az autonóm intézmények és Autonóm Monopóliumok bevételei is emelkedtek. Az Autonóm Monopóliumoktól a bevétel 1 milliárd 357.8 millió lei volt a múlt évi 1 milliárd 324 millió leies bevétellel és az ezévi negyvenegy 1 milliárd 358.3 millió leies előirányzattal szemben. A többi autonómintézmények bevételei 429 millió leit tettek ki a múlt év hasonló időszakának 389.7 millió leies bevételével és a 632 millió leies előirányzattal szemben.

A minisztériumok bevételei 300.8 millió leit tettek ki a múlt év 325.4 millió leies bevételével és az ezévi 448.4 millió leies előirányzattal szemben.

Összegezve az állam bevételeit, a folyó költségvetési év első négy hónapjában az állam készpénzbevételei 9 milliárd 320.9 millió leit tettek ki a múlt év hasonló időszakának 7 milliárd 821.8 millió leies bevételével szemben. Az ezévi készpénzbevétel mindössze 2.6 százalékkal maradt alatta az előirányzatnak.

A fenti készpénzbevételeken kívül az elmúlt költségvetési évek hátralékaiból 312.4 millió leit inkasszáltak a múlt évi 234.1 millió leies bevételével és az ezévi 380 millió leies előirányzattal szemben. Az állami értékpapírokban a bevétel 81.7 millió lei volt a 233.3 millió leies előirányzattal szemben.

Összegezve az állam összes bevételeit, ezévi 9 milliárd 715 millió leit tett ki az állam bevétele négy hónap alatt a múlt évi 8 milliárd 130.1 millió leies bevételével és az ezévi 10 milliárd 183.3 millió leies előirányzattal szemben.

A nemzetvédelmi alap bevétele ezenkívül a költségvetési év első négy hónapjában 1 milliárd 224.1 millió leit tett ki az 1 milliárd 333.3 millió leies előirányzattal szemben.

A fenti adatok azt mutatják, hogy a folyó költségvetési évben az állam bevételei el fogják érni az előirányzatot, annál is inkább, mivel a bevételek az előirányzattal szemben 3.2 százalékkal voltak alacsonyabbak azokban a hónapokban, amidőn leggyengébb az állami inkasszó.

— GYOMORFAJAS, székrekedés, felfuvadás, bélrenyheségnél teljes gyógyulást nyújt a SOLVO pirula. Egy doboz ára 20 lei. FÖLDES Gyógyszertár, Arad.

A Legfőbb Gazdasági Tanács által előkészített és Üfelsége által szentesített gazdasági tervnek megfelelően kell módosítani az eddigi törvényeket

A gazdasági élet minden területének egységes irányítására széleskörű befolyással rendelkezik a Legfőbb Gazdasági Tanács.

A Hivatalos Lap augusztus 24-i számában megjelent a Legfőbb Gazdasági Tanács felállításáról szóló törvény végrehajtási utasítása, a melynek főbb rendelkezései a következők:

A Legfőbb Gazdasági Tanács tagjai

A végrehajtási utasítás szerint a Legfőbb Gazdasági Tanács a miniszterelnökség mellett működik, elnöke, jogszerinti, állandó és időleges tagjai vannak. Jogszerinti tagok a nemzetgazdasági, földművelésügyi, pénzügyi, egészségügyi, légügyi és tengerészeti miniszterek. Állandó tagjai, akiknek mandátuma öt évig tart, az elnök és kinevezése után delegált tagok. Az elnök a tanácskozáson való részvételre szólíthat fel az állandó tagok között nem szereplő minisztereket vagy más szaktekintélyeket.

A Tanács szervei

A Legfőbb Gazdasági Tanács szervei: az elnök, az igazgatótanács és a plenáris gyűlés. Az elnök képviseli a Tanácsot a hatóságok és bíróság előtt, összehívja a gyűléseket, elnököl a gyűléseken, előkészíti és vezeti a Tanács munkálatait, kinevezi a Tanács tisztviselőit, hozzájárulást adja a kiadások eszközöléséhez.

Az igazgatótanács az elnökből és legfeljebb 3 állandó tagból áll, akiket minden naptár-év elején nevez ki az elnök.

Az igazgatótanács csak három tag jelenléte esetén határozatképes. A határozatokat szótöbbséggel hozza. Az igazgatótanács előkészíti a Tanács munkálatait, írásba foglalja határozatait, elintézi a sürgős ügyeket, véleményez oly ügyeket, melyek elvi kérdésbe nem vágnak, illetve beleesnek a Tanács programjába, előkészíti a költségvetést, véleményezi a tisztviselők kinevezési ügyeit és végrehajt minden olyan megbízást, amelyet a Tanácstól kapott.

A Legfőbb Gazdasági Tanács létesítéséről szóló törvény végrehajtási utasítása a Tanács harmadik szervére, a plenáris gyűlésre vonatkozólag a következőket tartalmazza: A Tanács mindig teljes üléseken dolgozik. A gyűlést az elnök olyan írásbeli meghívókkal hívja egybe, a melyeken a tárgysorozat is fel van tüntetve. A Tanács csak akkor ülésezik, ha a tagok felénél eggyel több van jelen. A határozatokat szótöbbséggel hozza. Az üléseken jegyzőkönyvet vezetnek. A határozatokat, véleményezéseket, tervezeteket és a külön véleményeket indokolni kell.

A Legfőbb Gazdasági Tanács hatásköre

A Tanács hatáskörét a következő intézkedések állapítják meg: A Tanács tervezetet készít a nemzeti termelés racionalizálására és értékesítésére, egységesítési tervezetet készít a kereskedelem-, tarifa- és adópolitika általános vonalait illetőleg, tervezetet dolgoz ki a nemzetgazdaság fejlesztésére, véleményezi a kormány gazdasági, pénzügyi és társadalmi törvénytervezetét, megvizsgálván, hogy a kérdéses törvénytervezet összhangban van-e a Tanács programjával és az érvényben lévő törvényekkel, véleményez a miniszterelnök kérésére minden szerződés- vagy egyezmény-tervezetet, amely gazdasági, pénzügyi vagy társadalmi jellegű, véleményezést ad a miniszterelnök vagy minisztériumi osztályfőnök kérésére bármilyen gazdasági, pénzügyi vagy társadalmi kérdésben, teljes minden más törvény útján esetleg előírandó megbízást.

A Tanács a nemzetgazdaság racionalizálására és értékesítésére vonatkozó tervezetét, valamint egységesítési tervezetét és a nemzetgazdaság fejlesztését célzó tervezetét a miniszterelnök elé terjeszti.

A kormány, gazdasági, pénzügyi és társadalmi törvénytervezeteire a Legfőbb Gazdasági Tanács a Törvényhozó Tanács (Consiliul Legis-

lative) véleményezése előtt ad véleményezést. A Tanács 15 napon, sürgős esetekben pedig 5 napon belül köteles véleményezést adni.

A Legfőbb Gazdasági Tanács gazdasági tervezetait a minisztertanács tárgyalja le. A minisztertanács által jóváhagyott tervezetet Üfelsége, a király elé terjesztik. A véglegesen jóváhagyott gazdasági terv magas királyi rendelet útján lép érvénybe és válik kötelezővé az összes minisztériumok számára, amelyek az érvényben lévő törvényeket, végrehajtási utasításokat, határozatokat és rendeleteket, módosítások útján összhangba kell hozzák a Legfőbb Gazdasági Tanács szentesített határozataival.

A Tanács főtitkársága

A végrehajtási utasítás intézkedik a Legfőbb Gazdasági Tanács főtitkárságának szervezetét illetőleg is.

A Legfőbb Gazdasági Tanácsnak főtitkársága is van. A főtitkárságnak tanulmányi osztálya és adminisztrációs osztálya van. A főtitkár a Tanács irodájának munkálatait vezeti és ellenőrzi, részt vesz a Tanács gyűlésein, ő is aláírja a jegyzőkönyvet, a beérkezett iratokat ellenőrzés végett az elnök elé terjeszti.

A kiadások fedezése

A Tanács működése következtében felmerülő költségek fedezésére a Kereskedelmi és Iparkamarák, a Mezőgazdasági Kamarák, valamint a Munkakamarák javára behajtott adók összegének legfeljebb 10 százalékos kvótáját kell fordítani. A Tanács tagjai minden ülés után jelenléti díjat élveznek. A jelenléti díj nagyságát minden év elején határozza meg a Tanács. A vidéki tagok utazási költségük megtérítése címén külön díjat élveznek.

Befejező rendelkezések

A Legfőbb Gazdasági Tanács elnöke felszólíthatja a Törvényelőkészítő Tanács gazdasági és pénzügyi osztályait a Gazdasági Tanács által készített tervezetek előkészítő munkálatainak elvégzésére. Állandó együttműködést ír elő a végrehajtási utasítás a Legfőbb Gazdasági Tanács között egyrészt és a különböző minisztériumok, autonóm intézmények tanulmányi osztályai, valamint a felsőfokú iskolák mellett működő hasonló intézmények között másrészt. A Tanács munkájának megkönnyítése érdekében, a Tanács megbízást adhat valamely szaktekintélynek, előkészítő tanulmányok és munkálatok elvégzésére meghatározott kérdésekben. Ugyanezen cél érdekében a Tanács elnökeinek felszólítására a hatóságok kötelesek hivatalnokaikat a Tanács rendelkezésére bocsátani.

Fokozatosan megszüntetik a légi posta pótdíját

Mint ismeretes, a nemzetközi postaegyezményhez tartozó államok közül huszonhat állam megbízottja a napokban Brüsszelben értekezletet tartott, amelynek egyetlen napirendi pontja a légi postaforgalom kiterjesztése és intenzívebbé tétele volt. Az értekezlet elhatározta, hogy minden olyan postai küldeményt, mely a távolabbi helyekre csak légi úton szállítható a leggyorsabban, repülőgépen szállítanak, azonban ezért pótdíjat nem követelnek a feladótól. A 26 ország megbízottja elhatározta azt is, hogy a légi úton szállított postaküldeményeik eddigi pótdíját fokozatosan megszüntetik. Ez a nagy jelentőségű egyezmény 1939. augusztus 1-én lép életbe. Az értekezlet elhatározta, hogy felhívják csatlakozásra mindama államokat, amelyek a nemzetközi postaegyezménynek tagjai, köztük Romániát is.

Versenyfutás az aranyért

A nemzetközi pénzpiacra az elmúlt napokban ismét sokat beszéltek a font, a dollár és a francia frank újabb devalválásáról, illetőleg az angol, amerikai, francia háromhatalmi egyezmény revíziójáról. Ezeket a híreket mindmáig megcáfolták, azonban újra meg újra felmerültek. Kennedynak, az Egyesült Államok londoni követének északamerikai útja, majd Morgenthau kincstári államtitkárnak párisi tárgyalásai, végül mindkettőnek találkozása a Rivierán, újabb tápot adott a devalválásról szóló híreknek. Természetesen, ezek az ellenőrizhetetlen suttogások nem tettek valami jó hatást a nemzetközi pénzpiacra és különösen az ugynevezett „vándorló tőkének” próbáltak menekülni a dollártól és fonttól. Ezek a nagyszabású aranyvásárlások, amelyek az elmúlt napokban a londoni pénzpiacra meglehetősen izgalmat keltettek. Ennek a menekülésnek tulajdoníthatók. Érdekes, hogy 1937. eleje óta az aranypiacon a szokottnál jóval nagyobb mozgalom észlelhető. A múlt év elején ugyanis, amikor Szovjet-Oroszország egyszerre nagy mennyiségben dobott aranyat a piacra, a tőke igyekezett menekülni a sárga fémtől és helyette nemes valutákat vásárolt. 1937. második felében, amikor az orosz arany már gyéribben kezdett szivárogni, ez a folyamat megszűnt és a tőke ismét vásárolni kezdte az aranyat. A nemzetközi politikai helyzet mai bizonytalansága természetesen nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a tőkések valójában levő értékeiket a mindenütt elhelyezhető aranyra váltásák át. Jellemző az aranypiac megrohanására, hogy augusztus 2-től 5-ig a hivatalos és félhivatalos aranyüzletek értéke meghaladja a 11 és félmillió fontot.

Az angol fontkiegyenlítési alap természetesen nem nézi tétlenül a nagyszabású aranyvásárlást és arra kényszeríti a vevőket, hogy általánosan magasabb és magasabb árat fizesse az aranyra megkívánt áruért. Julius 15-én még 141.1 shillingen állt az arany, a legutóbbi vásárlások már 142.9 shillinges árfolyamon történtek. Az áremelés azonban ugylátszik nem befolyásolja a vételkedvet, mert az aranyvásárlások tovább tartanak. A japán-kinai háború, az orosz-japán határincidensek, a spanyol háború, a szudéta probléma mind olyan lehetőségeket rejtenek magukban, amelyek a „vándorló tőkének” tulajdonosai szempontjából indokoltá teszik a semleges értékek, az aranynak teaurálását. Még abban az esetben is, ha a háromhatalmi valutaegyezményt nem változtatják meg, vagy ha a font értékét nem is állapítják meg a régi paritáson 4.86 dolláron.

A dollár és a font értékének újabb szabályozásáról szóló híreket alátámasztani látszóttak az angol és amerikai gazdasági körök egyre jobban elmélyülő együttműködése és barátsága. Winston Churchill csak nemrég jelentette ki, hogy „Angliának és az egész világnak sohasem fűződött nagyobb érdeke ahhoz, hogy az Egyesült Államok közgazdasága jól prosperáljon és hadserege flottája erős legyen, mint éppen most”. Ha szerint az angol-amerikai gazdasági tárgyalások, amelyek arra irányulnak, hogy az Egyesült Államok ugyszólván az Ottawa-egyezmény kültagjaként szerepeljen, igen jó úton haladnak előre és remény van a megbeszélések közeli befejezésére. A brit Királyságnak, Írországnak, Kanadának, Ausztráliának, Új-Zélandnak, Dél-Afrikának, Indiának, Új-Foundlandnak, Brit-Malayanak, Ceylonnak, Hongkongnak, Brit-Nyugat-Afrikának és Jamaicának igen élénk a kereskedelmi összeköttetése az Egyesült Államokkal. 1937-ben a felsorolt brit országok az USA exportjának 40 százalékát vették fel, 277 millió font értékben. Ezze szemben az Egyesült Államok teljes importjának 33.7 százalékát ugyancsak ezekből az országokból fedezte. Kerekén 227 millió fontot fizetett ki az USA az angol birodalom államaiból behozott árukért. A brit birodalom külkereskedelmi deficitje tehát mintegy 50 millió fontra rug és ha a fel nem sorolt gvarmatok külkereskedelmét is figyelembe vesszük, úgy az USA külkereskedelmi nye-

A CFR csak 2500 kilométer hosszú utvonalra kap autóbusszkoncessziót

A további tízezer kilométerre a társasgépkocsi tulajdonosok egyesületei kapnak engedélyt, de kötelesek megfelelő kocsikat járattatni és megállapított menetdíjakat szedni.

A legutóbbi minisztertanácson Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter bejelentette, hogy augusztus 15-én lejárt az a szerződés, amelyet a CFR kötött az állammal a vasuti vonalakkal párhuzamos utakon való személy- és áruforgalom lebonyolítására. Ezeknek az utaknak a hosszúsága összesen 11 ezer kilométert tesz ki. A közlekedésügyi minisztérium megállapította, hogy ezek között az utak között 3000 kilométer nem párhuzamos a vasuti vonalakkal. Következésképpen ezeken az utakon a közfuvarozást magánosoknak fogják koncesszionálni. Megállapították továbbá, hogy bár a szerződés kimondja, miszerint a forgalmat közvetlenül a CFR-nek kell lebonyolítani, ennek ellenére az államvasutak az ország egyes vidékein, így Bukovinában és Északmoldovában alkonszessziós megoldáshoz folyamodott. Ezzel kapcsolatban Ghelmegeanu miniszter rámutatott arra, hogy a nagyközönség részéről panaszok hangzanak el a CFR társasgépkocsi járatainak megszervezésére nézve is. Ezeket a járatokat reggel indítják esti visszatéréssel s így nem elégíthetik ki a forgalmi szükségleteket.

Előterjesztése után Ghelmegeanu miniszter bejelentette a minisztertanácsnak, hogy törvényjavaslatot dolgozik ki, amely pontosan megállapítja a közutakon való fuvarozás mibenlétét. E törvényjavaslat megalkotásánál különös

figyelembe veszik a nagyközönség kívánalmait, valamint az áruforgalommal kapcsolatos szükségleteket. Miután pedig a CFR nem teljesítette kötelezettségeit, az állam más alapokon szervezi meg a közutakon való személy- és áruforgalom lebonyolítását és érvényesíteni fogja az élet megolcsóbbítására vonatkozó politikájának irányelveit, különböző könnyítéseket nyújtva egyben a termelőknek. Ez a törvény többek között ki fogja mondani, hogy a CFR koncesszióját csak 2500 kilométer hosszú utvonalra hosszabbítják meg, 10 ezer kilométerre pedig a társasgépkocsi tulajdonosok különböző egyesületei kapják meg a fuvarozási engedélyt. Ezeket az egyesületeket azonban kötelezni fogják, hogy az utvonalakon a minisztérium által megállapított és a honvédelmi érdekeknek megfelelő típusú társasgépkocsikat járassanak. Ami pedig a szállítási díjszabályzatot illeti, azt a minisztérium fogja megállapítani a mezőgazdasági és ipari szükségleteknek megfelelően.

Az előterjesztést követő vita után a minisztertanács felhatalmazta Ghelmegeanu minisztert, hogy elkészítse említett törvényjavaslatát. Ennek megtörténtével a minisztertanács megvitatja a koncessziókból származó összegeknek az illető községek és megyék közötti felosztási módját is.

Kimélik meg a vásárra járó vidéki iparosságot a fölösleges zaklatásoktól

Az Oradea-nagyvárad munkakamarát csaknem naponta kéri a vásárra járó kisiparosok, hogy mentesüljenek attól a sok zaklatástól, amely utközben éri őket.

A helyzet ugyanis az, hogy a vidéki csendőrségek különböző okiratokat követelnek a vásárra járó kisiparosoktól, többek között egész ségügyi bizonylatokat is. A kisiparosok tudva, levőleg addig nem nyithat műhelyt, amíg az egészségügyi bizonylatnak a birtokában nincs. De ennek az okiratnak mindig a műhelyben kell kifüggesztve lennie. Ezt az okiratot a kisiparos valóban nem viheti mindig magával, mert arra távollétében az esetleges ellenőrzés alkalmával

odahaza van szükség. Más természetesen a helyzet a vándorkereskedelemnél, illetve a vásárra járó kereskedőknél. Ezeknek nincs műhelyük s így tényleg maguknál kell tartaniok az egészségügyi bizonylatot. A csendőrségek egyes vidékeken azonban nem tesznek megkülönböztetést az iparos és a kereskedő között.

A fenti kérdésben az Oradea-nagyvárad munkakamara elnöke interveniált. Florescu ezredes-megye főnöknél, aki készséggel közbenjárt a szomszédos megyék prefektusainál, kérve, hogy utasítsák a körzetükhöz tartozó csendőrségeket, hogy a vásárra járó vidéki iparosságot kimélik meg a fölösleges zaklatásoktól.

resége még ennél is több lenne. Az Amerikába bevitt áruk között elsősorban nyersanyagok szerepelnek. Csak Brit-Malayából 48.4 millió font értékben importált nyersgumit az USA. Brit-Nyugat-Afrikából és Malayából kerekén 52 millió font értékű áruval visznek ki többet az Egyesült Államokba, mint amennyit onnan behoznak. Az impérium más államai viszont erősen deficitesek az USA-val szemben.

Az angol külkereskedelmi politikában még egy igen jelentős változás történt, amely különösen Németországot érinti majd közelről. Augusztus 20-án megszüntek az ugynevezett McKenna vámok és mindazokat az árukat, — elsősorban autómobilokat, háztartási gépeket, órákat és filmeket — amelyek a vámmentes alá tartoztak, ezentúl az Általános Tarifa alapján vámolják el. Ismeretes az a harc, melyet az angol autómobilgyártók ez év tavaszán a német autógyártókkal ellen kezdeményeztek. A német kocsik, amelyek az angol autókénál 30—40 százalékkal olcsóbban lehetett kapni, jelentős versenyt tésztástottak a helyi autókészítőknek. A parlamenten többször felváltottak a „dömrégek” ellen és nemzeti érdekekre hivatkozva, követelték a vámok emelését. Az angol kincstár azonban ideig ellenállt, azonban legutóbb mégis beadta a derekát és mint Oliver Stanley kijelentette: „A hazai ipar védelmében a kormány elhatározta az igazságos vámokat”. Ezek az igazságos vámok azt jelentik, hogy az autók esetében a német gépkocsik vámiát értéküknek száz-két-száz százalékára emelhetik.

A cégjegyzési törvény módosítása.

A nemzetgazdasági minisztérium külön bizottságot delegált, melynek az a feladata, hogy a cégjegyzési törvény módosításának tervezetét elkészítse. A bizottság munkáját már be is fejezte és a törvénytervezetet megküldötték a kereskedelmi és iparkamaráknak javaslatlétel végett. Abból a körülményből, hogy a kamaráknak záros határidőn belül kell észrevételeiket megtenniök, arra kell következtetnünk, hogy a kormánynek elhatározott terve a cégjegyzési törvény módosításának gyors keresztülvitele. Amint hucurestii jelentések közlik, a módosító törvénytervezet jelentékeny megszigorításokat tartalmaz a cégbejegyzésekre nézve. Így többek között csak azok az egvények kérhetik kereskedelmi cépeik bejegyzését, illetőleg csak olyanok foglalkozhatnak kereskedelemmel, akiknek legalább öt évi, a kereskedelemmel, eltöltött gyakorlatuk van és ebből az időből legalább két évet abban a szakmában dolgoztak, mely szakmában önállósítani akarják magukat.

JAPANBARAT

— Mórícia, a te papád mit csinál abban a nagy melegben?

— Amit a japánok.

— Hát a japánok mit csinálnak?

— Türik.

Szin és anyag összhangja

Gombamódra szaporodó nyugateurópai lakberendező vállalatok és tervezők kárpótolni akarják a helytől megfosztott kispénzü lakosságot és el akarják hitetni vele, hogy azok a szardiniadobozok, melyekben életüket fogják tölteni, tényleg minden kényelemnek megfelelnek. Ugy gondolják tehát, hogy a mozgási lehetőségétől megfosztott városiakokat kárpótolni kell valamilyen formában, s hirtelen abban állapodtak meg, hogy a hiányzó köhméterekért színek, új anyagokat adnak cserébe. „Igyekezünk fiatalosan lakni”, vagy „butorozkodjék fiatalosan” hirdetik a berendező cégek, „ami alatt természetesen a legutolsó divatot értik. Ez a felhívás nem is olyan hiábavaló, mert egyre többen cserélik át három-négyévenként berendezésüket, részint hiúságból, másrészt az új butorok egyrésze ennyi idő alatt ki is fakul, el is veszti üdőségét, s úgy hat, mint elhanyagolt, kifestett arc, — vagyis szomorúan.

Igen kedves és finom együtltest ujt fel az a francia tervező, aki a multszázadbeli „tapéta és függöny” ugyanazon anyagból való készítését átveszi az ülőbutorok és drapériára, vagy egyfajta könnyű anyagból kreálja az állólámpa ernyőjét és a huzott függönyt. Ezeket a kombinációkat bárki kipróbálhatja lakásában, mert mindig talál két-három darab butort, a mit felfrissíthet a függönnyel egyidejűleg. A hatás ügyesen választott színek és anyagok mellett meglepő és bármilyen előregedett lakást felfrissít. — Nagyon kedvelt anyag a „ciré-vászon”, ami nem drága, igen tartós, nagyon mutatós és nagyon szép mintákban és színekben készíthető. Csinos a „ciré” ágylakó is kétoldalt huzva. Legkedveltebb színek elefántcsont alapon a korall, középkék és halványzöld; bizonyos esetekben a csokoládészín. Mint minden lakkozott anyag, igen sokáig marad üde és nem piszkolódik. Nyári lakásokban a legcélszerűbb, mert a belőle készült függönyt évekig sem kell bolygatni, ugyanis még csak nem is fakul. Természetesen a fenti kombinációt fényűzően is lehet kihasználni, például virágos taftból, vagy könnyű puha szöveteiből.

Sok modern lakás hálófűlkés, vagyis másfélzobás; ennyi hellyel már igazán egészen komplett butorzatot lehet vásárolni. A nappali lehet dohányzó, iroda, vagy társalgó, s ha a két helyiséget dupla üvegfal választja el, a lakó már vitrint is nyert a beépített falban, ahová dísz tárgyakat igen előnyösen helyezheti. A két helyiség színösszeállítására lehet világos-sötét, vagy két, esetleg több egymással harmónizáló színek ügyes keveréke. Az ilyen világos tarka-barok együttessé vidám és barátságos, nagyon kedvelt berendezési forma. Természetesen ez izlés dolga. Vannak, akik szívesen hajlanak a „clair-obscur” hangulat felé s megvetik a célszerű és olcsó jókedvű színes hálkelt asztalokat, az olcsó, krómzott foteleket, melyek a modernizálás tapogatózó idejéből valók. Több tervező úgy találja, minden fotelnek masszív anyagból kell készülnie, hogy az ülőbutorok ne legyenek unalmasak; sőt olyan is akad szép számmal, aki a fotel külső és belső részét ellentétes színekből állítja össze. Minden attól függ, milyen anyagból készül a butorzat; ma már a tölgyfát annyira világosítják, hogy a sycamoretól csak néhány árnyalat választja el, s az a hideg előkelő fény, amit az utóbbi ad. Világos tölgfabutorhoz nagyon csinos a világoszöld, — kifejezetten citromsárga szövet vagy bőr, s a korall. A korall ugyancsak kitűnően áll a szürke butorok is, sőt a fekete is viseli; egyike a legmodernebb és legkedveltebb színeknek, valószággal uniformissá vált az utóbbi hónapokban. Világos butor legszébb dísz az aranyozott ón, amiből korsók, cigarettadobozok, gömbölyű vázák, virágtartók készülnek tömegszerűen, annyira heves a kereslet. Az ón könnyű, fénye diszkrét és ha formája sikerült, előnyösen pótolja az ezüst és porcellán tárgyakat.

Másik kedvelt anyag a malachit, apró szobor, hamutartó formájában. A szobrok ujjában majd mind a falban nyerne elhelyezést, mint a régi palotákban, csak persze szerényebb

Egyes megyékben a nagybani italmérési engedélyeket is bevonják

Gyűlést tartottak Aradon a Működőképek

Értekezletet tartott Aradon a Romániai Likörgyárosok Szövetsége. Az értekezleten Auerbach Béla, a Zwack-likörgyár igazgatója elnökelt. Az értekezlet elhatározta, hogy állandó irodát létesít Bucurestiben és ennek az irodának vezetésével dr. Dragan-Körner József bucurestii ügyvédet bízta meg.

Beszámoltak az értekezleten a falusi italmérési engedélyek árlejtésével előállott helyzetről. Ezeknek az engedélyeknek új kezükbe való kerülése a gyárak számára azért jelent problémát, mert számos régi vevőt veszítenek el, másrészt pedig kihitelezéseik egy része ily módon bizonytalanná vált. Az értekezlet véleménye szerint az árlejtések ügyében minden közbenjárás hiábavaló, mivel erről törvény intézkedik és az említett rendelkezés megváltoztatása már csak azért sem történhet meg, mert az árlejtések lebonyolítása már megkezdődött.

Más a helyzet a nagybani italmérési engedélyekkel. Több jelenlevő ugyanis közölte, hogy — bár a törvény erre vonatkozóan nem tartal-

mazott intézkedést — több helyen, így a temesmegyei Nagyszentmiklóson, Hunyadmegye számos községében nagybani italmérési engedélyeket is bevonnak.

Az aradi pénzügyigazgatóságra egyébként rendelet érkezett, amely mindenekelőtt azt tájékoztatja, hogy az italmérési engedélyek árlejtése a falvakban nemcsak a kocsmákra, hanem a fűszerkereskedők tulajdonában levő kicsinybani italmérési engedélyekre is vonatkozik. Így tehát 1938. október elsejéig ezeknek is fel kell számolniuk italmérésüket. A rendelet ezután utasítja a pénzügyi szerveket, hogy ellenőrizsék a nagybani italméréseket is abból a szempontból, hogy milyen italt hoznak forgalomba és hogyan folytatják a kereskedést, a szesztorvény 210 szakaszának a), illetve b) bekezdése alapján működnek-e és ugyanott, ahol kiskereskedést folytatnak, nem árusítanak-e nagyban is. Abban az esetben, ha kihágást állapítanak meg, ezeket a nagybani engedélyeket is be kell vonni.

Nem kapnak maximális áron lisztet a szamosujvári pékek

A szamosujvári városi tanács a fontosabb közszükségleti cikkekre a következő új hatósági árakat léptette életbe: nullásliszt nagyban 8.20, kicsinyben 8.70, négyesliszt nagyban 7.70, kicsinyben 8.20, fehérkenyér 8, barna 7 lei kilogramonként. Bivalytej 6, tehéntej 4 lei literenként. Szopóborjúhus 22—28, növehétkorju 24—25, marha 19, bivaly 18, disznó 28—30, zsirszalonna 34, hárj 34, zsir 36, füstöltzalonna 40 sózott szalonna 44, juhhus 18 lei kilogramonként. Menü I. osztályu étteremben 26, II. osztályu étteremben 24 lei háromfogásos. Elsőrendű tűzifa mázsája 55, köbméter 250—260 lei szállítás nélkül.

A fogyasztóközönség természetesen kedvvel fogadta az élet olcsóbbodását célzó hatósági intézkedést, kereskedői körökben azonban elégedetlenséget keltett az új ármegállapítás. Különösen a liszt- és kenyér árának megállapítását kifogásolják, valamint a tűzifát, amelyek eddig szabad forgalom tárgyát képezték. A pékek testületileg kérték kihallgatást a polgármestertől. Előadták, hogy a kenyér előállítási költsége jóval magasabb a hatósági áraknál és

különben is a megelőző ármegállapítással szemben az egyes kenyérfajtáknál már jószántukból kilogramonkénti egy lejes lezárlást vezettek be. Kérték, hogy ezek az árak maradjanak továbbra is érvényben. Bálint polgármester kerekén elutasította a pékek kívánságát, kijelentve, hogy az új hatósági áraknak minden vonalon érvényt szerez, az árdragítók ellen kiállításba helyezett szigorú büntetések alkalmazásával. A pékek így az új árakon árulnak, de ez a minőség rovására történik. A fűszerárakból azonban néhány nap óta eltűnt a flaut. Érdeklődésünkre kijelentették, hogy a koraktól és malmoktól hatósági áron nem szerezhetnek be lisztet, a régi csekély készletüket pedig 10.40 és 9.40 áron vásárolták, amit számlákkal igazolhatnak. Arra pedig még a polgármester sem kényszerítheti őket, hogy ráfizetésre áruljanak, amikor a liszt után eddig is 50 banit kerestek különként. A tűzifát sem árulhatják hatósági áron, mert vagonátteleben szállítás és vágatás nélkül 6500 leiért veszik Szamosujváron.

MEGLEPŐ ELŐRELÁTAS.

Kris és Kras két konkurrens nagykereskedő község üleletet akar csinálni. Azonban sehogysem tudnak megegyezni, mert mindegyik túl akar járni a másiktól.

A vitatkozás mind hosszabbra nyúlik, végül Kras kétségbeesve leveti kabátját és kidobja az ablakon. Aztán leveti a mellényét és azt is kidobja az ablakon. Kris ijedten nézi:

— De Kras ur, az Istenért, mit csinál? Miért dobja ki a ruháját?

Kras dühösen felel:

— Mert látom, hogy mire magával meg tudok egyezni, ez a ruhám ugyis kimegy a divatból.

gömbölyített mélyedésekben. A falak egyhangúságát előnyösen befolyásolja ez a felújított forma a egyuttal kenyeret ad ismét a lakásból sokáig száműzött művészetnek; a szobrászatnak. Ugyancsak átalakulnak az ajtók is a modern lakásokban. Nemcsak formájuk változott meg — alacsony, falbafutó, egészen sima, — hanem színük és kivitelezésük, sőt záraik is. Szeretik a műanyag ajtókat, melyek fényükkel és élénk színeikkel díszítik a lakást. Drágább ap-

A földszintes házak 98 százalékát kontárok építik fel.

Az építőiparban a kontárkodás még mindig tart és olyan arányokat ölt, hogy az iparágadélyal dolgozó építőiparosok létét a legkomolyabb veszély fenyegeti. A kolozsvári közműves iparosok a városi mérnöki hivatal engedélye alapján az elmúlt héten felülvizsgálták a földszintes épületekre kiadott engedélyeket és nagy megdöbbenéssel állapították meg, hogy a kiadott épületek 98 százalékát kontárok készítették el, olyanok, akiknek nincsen sem tervezési, sem végrehajtási joguk, hálá azoknak a szakma ellen dolgozó fedezőmestereknek, akik a kontárok garázdalkodását elősegítik.

partement-ök ajtai berakások munkával ká szűlnek.

Minden lakás igen sokat vár a virágszezon-tól, minden igazi otthon legtökéletesebb művészi díszétől; csak a háziasszony ujjainak érin-tése kell hozzá, hogy úgy-és odahajoljon, ahová illeszkednie kell, tőle függ, hogy szépsége és h-lata tökéletesen érvényesüljön, s hogy a színe tárgyakra életet lehajljen.

Kovács Margit

Szerkesztői üzenetek

Kisiparos és kereskedő, Szatmár: Ha már a kereskedelmi joga után kérte az adózást és így patenta fixába került, az azóta alapított fiók után külön lesz megadóztatva. Ha a patenta fixa ideje lejár, — akkor lehet kérni ugy a főzlet, mint a fiók után az egységes kivétést.

Erdeklődő Iparos, Segesvár: 1938. május 4. től a cseh koronát 5.35 alapon veszi és 5.40-es alapon adja a Banca Nationala. Ilyen kérdésekre különben bármelyik bank részletesen ad információt.

W. L. Temesvár: Első kérdése a következő. Az iparügyi törvény 151. szakasza, hogyan értelmezendő. Hány munkás, illetve tanonc tartozhat a szakmunkásokon kívül? Tanoncot annyit tarthat, amennyit akar. Ennek akadályai csak annyiban vannak, hogy a munkakamara esetleg nem hagyja jóvá a szerződést. Ezt a törvény 20. szakasza alapján teszi és a már levelemben közölt okokból tagadhatja csak meg. Napszámost is annyit alkalmazhat, amennyit akar, de szakmunkára nem, mert különben az épartörvényben meghatározott kihágást követi el.

Második kérdése: Kézműiparos-e az, aki 10 munkással és 20 lóerővel dolgozik. Ez nem adózik patenta fixa szerint? Az az iparos, aki 7 munkással dolgozik és 5 lóerőjű géppel, mi-lyen előnyben van az adózásnál?

A kézműiparos a patenta fixa szerint adózik. A módosító 1938. ápr. 1. adótörvény az iparosokat és kereskedőket 5000—300.000 leig terjedő jövedelem után 1—13 csoportba osztotta. Azon kézműiparosokat, akik a forgalmi adótörvény szerint forgalmi adómentesek, a lapunkban 1938. aug. 5. kért részletezés szerinti kedvezmény illeti.

Harmadik kérdése: 10 alkalmazott után listával fizeti a betegsegélyző járulékot, ha időnként 10-nél kevesebb biztosítottja van — bélyeggel vagy listával kell lerónia a díjat. A válaszem: a biztosítottak után jár a díj. Tehát a biztosítottak közé itt a tanonc is beleszámít. Az ideiglenes, időnkénti csökkenés ellenére is — listával fizetendő a járulék. Egyebekben levelemben részletes tartalmára hivatkozom.

Soh. Gy.-né Lonea. Az alkalmazottak fizetése után fizetendő adó tekintetében a pénzügyminiszter 1938. június 3-án kelt 96.560 számú rendelete teljesen világos és félremon-lyázni nem lehet. A fizikai munkát végző alkalmazottakat akár óra, napi, vagy havibér mel-lett dolgoznak, megilleti a 20 napon felüli munka után járó fizetés leszámítása és erre nézve a minta is és pedig a 6.ik számú alkalmazandó.

Tehát az ön esetében a 3000 leies havi fi-zetésből első sorban levonható a betegsegélyző 78 leies díja, azután az 1.000 lei, mely minden fizikai munkást megilleti, végül a 20 napon fe-lüli munkáért járó 1.000 lei tehát az összes le-vonás 2.078 lei, marad megadóztatandó 922 lei, ezt 4% számítva az adó 37 lei, ehhez jönnek azután a megfelelő pótlékok: a 2% 19 lei, ut-adsó 0.3% 3 lei és munkakamarai díj a 3.000 lei 0.5% 15 lei. Supracota 8 lei, összesen tehát be-fizetendő 82 lei.

A fentidezett miniszteri rendelet külön le-nyomata Aradon beszerezhető, 20 lei ellenében szívesen megküldjük.

Dr. K. S.

Szatmármegyében

330 italmérési engedélyre nem akadt igénylő

A szatmári pénzügyigazgatóságon befejez-tek a falusi italmérési engedélyeknek árléjtés utján történő bérbeadását.

Szatmármegyében 485 falusi italmérésből eddig is csupán 225 volt bérbeadva. De a mo-szani árléjtés eredménye még gyengébb. Mind-össze nyolcvan pályázat érkezett mos és 75 italmérés régebbi árléjtés alapján van bérbe-adva. Összesen tehát 155 italmérés talált bérbe-re, míg 330 italmérési-engedélyre nem akadt igénylő.

Október 1.-én tul nem lehet pénzügyi birságot kedvezményesen fizetni

A vámvezérigazgatóságnál az utóbbi he-tekben tömegesen kérték a régi vámbirságok felszámolását, illetve azoknak kifizetését. Ez arra vezethető, hogy

nem remélhető a kincstári törvényben a kedvezményes fizetésre adott határidő ok-tóber 1.-én tul való meghosszabbítása.

A törvény szerint az 1934. március 31.-ig el-követett kihágások rendezhetőek leszállítással. De ezek között is két kategória van. Az 1932. ia-nuár 1-ig elkövetett kihágásnál a birság felét elengedik, ha a kihágást elkövető az egész bir-

ság husz százalékát készpénzben, harminc szá-zalékát 1935. éves 3 százalékos adóbonokban fizeti le. Az 1932. január 1 és 1934. március 31. között elkövetett birságoknak szintén husz szá-zaléka fizetendő csak készpénzben, a többi 80 százaléka bonokban. Ha a kihágást elkövető má-a birság egy részét fizette, most

nem kérheti, hogy a teljesített fizetést a készpénzvótába tudják be.

A vámvezérigazgatóság megkereste a vámtör-tilokat, hogy közöljék, hogy milyen összegű birság került likvidálásra az utóbbi időben.

Nincs többé alku Törökországban

Kemál Atatürk, a török köztársaság elnö-ke, olyan rendeletet bocsátott ki, amely való-sággal lázba hozta a derék muzulmánokat. A rendelet ugyanis kimondja, hogy szeptember elsejétől kezdve nem lehet a török üzletekben alkudni, szabott áron kell az egyes árukat el-adni. Ez a rendelet évszázados szokást szüntet meg Törökországban, olyan szokást, amelyet hagyomány szerint örökölt őseitől minden tö-rök. A rendelet kibocsátásánál számoltak azzal is, hogy ez hatalmas felfordulást idézhet elő Törökország területén és ezért nem azonnal ha-nem csak szeptember elsején léptették életbe, hogy a török közönség addig is próbáljon al-kalmazkodni az új rendhez. Szeptember elseje után azt a törököt, aki valahol alkudni próbál, nemcsak pénzsággal sujtják, hanem börtön-be is vetik.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, să cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent.

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halá-lesetet Segélyező Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a követ-kező sorszámkig esedékesek:

Cotizațiunile sunt scadente după următorul număr de deces:

In Grupa I. Csoportban: v. I. Stefan Pan-tea Istvánné 971, Francisc Teffert Ferenc 972, v. I. Stefan Dragoș Istvánné 973, s. I. Stefan Szabó Istvánné 974, Emil Guld Emil 975.

In Grupa II. Csoportban: v. I. Ludovic Bras-sav Lajosné 1034, Gheorghe Dorkó György 1035 v. I. Iosif Halka Józsefné 1036, v. I. Ste-fan Dragoș Istvánné 1037, Ecaterina Luta Ka-tica 1938, Gheorghe Schramm Györgyné 1039, v. I. Martin Csetnvei Mártonné 1040, v. I. Ioan Bozda Iánosné 1041, Emil Guld Emil 1042, v. I. Petru Dávid Péterné 1043, Iosif Aranyos Jó-zsef 1044 sorszámkig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormen-tare a Industrișilor din Arad face cunoscut membrilor cări sunt în restaurant cu cotizațiunile lor, să achita-rementa în interesul lor propriu. Fărăde în om-formitatea 8-lui 14 și 15 din statutele constituite lor de membri respin automatice, adică dacă membrii decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Cso-portja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport ma-hálvzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági jo-guk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a cseély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban: 1062 s. I. Andrei Suciu Andrásné, 1063 Francisc Alt Ferenc, 1064 s. I. Andrei Lengyel Andrá, 1065 Adolf Klein Adolf, 1067 s. I. Ludovic Kiss Lajosné, 1068 v. I. Martin Csetnvei Mártonné.

In Grupa B. Csoportban: 1029 v. I. Ioan Gáspár Jánosné, 1030 v. I. Mihai Walcz Mihályné, 1031 s. I. Andrei Lengyel Andrásné, 1032 Maria Karica Mária, 1033 Sava Micalacean Száva, 1034 Catita Luta Katica, 1035 s. I. Ivan Ragan Jánosné.

A Strasser kötöttáruháza átalakítása

Még élénk emlékezetében van Arad és vidéke kö-zönségének a sok évtizedig általános közmegele-zésnek örvendő Strasser textiláruháza működése. Az-nak megszűnése óta a cég vevői állandóan ostromo-ják a cég főnökét, hogy kötöttáru üzletébe vezess-be ismét a textilárukat is. Most végre a közöhségre engedve, duosan felszerelt textilraktárral bővítet-t ki a Strasser-cég üzletét, ahol a cégtulajdonos fia, tal, agilis vejével, Fischer Lajossal, a régi, szol- és megbízható alapon igyekszik vevőkörének ál-talános ragaszkodást továbbra is kiérdemelni.

Szinte előre meglehet jósolni, hogy a kipróbált olcsóságról, becsületességről és előzékenységről közismert céget a régi és az új vevők hatalmas tá-bora fogja örömmel felkeresni.

Iskolai szövetek,

klottok, pellerinek, könyvek, harisnyák nagy vála-sékban a legolcsóbb árban GOLDSTEIN LAJÓ divatáruházában, Arad, Str. Bratianu 2. (Minorita-palota). Sicra-csekel készpénzáron vásárolhat!

APRÓ HIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉSI TARIFA: Szavanként 3 lei, legkisebb hirdetés ára 30 lei. Jelígelvagy „cim a kiadóban” alatt feladott hirdetéseknel 10 lei pó-díj fizetendő. Hirdetési díjak előre fizetendők. Apró hirdetések feladhatók „Az Iparos” kiadóhivatalá-ban: Arad, Str. Bratianu 18. Hirdetési címek és deklarációjánál kérünk válaszbélyeget mellékelni.

Gépvásár

Használt ipari gépek közvetítés

ELADÁS:

ELADÓ: 1 drb. eredeti német gyármányu szárít-berendezés kazánal együtt, 1 drb. 700 mm.-es 1 drb. 300 mm.-es szalagfűrész, indítókkal és mo-torokkal, 6 drb. spindlis enyvező vasbak és 1 drb. kukorica daráló. Cim a kiadóhivatalban.

ELADÓ: Spritz politurgép és fémegmunkáló gép. Cim a kiadóhivatalban.

NAGY MUHELYHELYISEG, ipartelepnek 1700 lóan alkalmas, jelenleg teljes gépekkel felszerelt asztalos árúgyárnak berendezve, gépekkel, 4 szobá-mindem kényelemmel ellátott lakással, előnyös feltételek mellett Aradon eladó. Cim a kiadóhivatalban.

SZALAGFÜRESZ ELADÓ. Cim: Reinhart Fülöp, Arad, Str. Horia 2. Ara Lei 5000.

SZÖVŐGÉPEK, ványológépek, esztergapadok, mo-torok, gőzgépek, malomberendezés, transzmisszió alkalmi árban, bármilyen nagyságban beszerezhető Alfred Siegmund, Sighisoara.

VÉTEL:

VESZÉK komplett olajprés felszerelést. Ajánlat: Nicolae Bolcă, Bucureşti, Str. Silistra 45. Telef. 222-41.

KERESÜNK MEGVETELRE gőkazánt 30—60 fűtőfelülettel, 8—15 atm. gőznyomásra, lehet hál-mobil vagy álló kazán is. Astra kalapgyár, Sebe-Alba.

VENNEK: asztalos vasbakkokat. Cimet kérem kiadóhivatalba leadni.